อิสรออ์และมิอฺรอาจญ์

ตามคำชี้แจงของอัลกุรอานและอัลหะดีษ

เขียนโดย

ดร.อิสมาอีล ลุตฟี จะปะกียา

ถอดความโดย

อุษมาน อิดรีส

islamhouse.com

1428 / 2007

สารบัญ

بسم الله الرحمن الرحيم

บทนำ

ความหมายและโองการอิสรออ์

อิสรออ์ หมายถึง การเดินทางในเวลากลางคืน และ**มิอฺรอจญ์** หมายถึง การเดินทางขึ้นสู่เบื้องบน (หมายถึงฟ้า) ส่วน “**อิสรออ์และมิอฺรอจญ์**” ที่เราหมายถึงในที่นี้ คือ การเดินทางในเวลากลางคืนของท่านรสูลุลลอฮฺ ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม จากมัสยิดอัลหะรอม ณ นครมักกะฮฺอันทรงเกียรติไปยังมัสยิดอัลอักศอ หลังจากนั้นท่านก็เดินทางขึ้นสู่ฟากฟ้าทีละชั้น ทีละชั้น จนไปถึงสถานที่ที่มีชื่อว่า“สิดรอตุลมุนตะฮา” หลังจากนั้นท่านก็เดินทางกลับลงสู่พื้นดินและมุ่งสู่นครมักกะฮฺ อีกครั้งหนึ่ง โดยใช้เวลาในการเดินทางทั้งหมดเพียงหนึ่งคืนเท่านั้น

“**อิสรออ์และมิอฺรอจญ์**” เป็นปรากฏการณ์พิเศษที่เกิดขึ้นจริงกับตัวท่านรสูลุลลอฮฺ ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม เท่านั้น สัจธรรมดังกล่าวได้รับการยืนยันจากอัลกุรอาน หะดีษ และข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์

อัลลอฮฺ ได้มีดำรัสว่า

﴿سبحانَ الذِي أسرى بِعبدِهِ ليلاً من المسجِدِ الحرامِ إلى المسجِدِ الأقْصى الذِي باركْنا حولَه لِنرِيه مِن آياتِنا إنه هو السمِيع البصِير﴾

“มหาบริสุทธิ์ยิ่งนักพระองค์อัลลอฮฺผู้ทรงนำบ่าวของพระองค์ (มุหัมมัด) เดินทางในยามค่ำคืนจากมัสยิดอัลหะรอมสู่มัสยิดอัลอักศอ ซึ่งเราได้ให้ความจำเริญแก่บริเวณของมัน ทั้งนี้เพื่อเราจะให้เขาได้มองเห็นบางส่วนแห่งสัญญาณของเรา แท้จริงพระองค์ทรงเป็นผู้ได้ยินทรงมองเห็นยิ่ง” (อัลอิสรออ์ : 1)

สรุปจากโองการอิสรออ์

1. ผู้ที่พาเดินทาง : อัลลอฮฺ
2. ผู้เดินทาง : นบีมุหัมมัด ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม
3. เวลาเดินทาง : ในคืนหนึ่ง
4. เดินทางจาก : มัสยิดหะรอม (มหานครมักกะฮฺ) สู่ปลายทาง : มัสยิดอักศอ (บัยตุลมักดิส)

5. จุดประสงค์ : เพื่อให้นบีมุหัมมัด ศ็อลลัลลอฮุ อะ ลัยฮิวะสัลลัมได้เห็นความยิ่งใหญ่ของอัลลอฮฺ

อัลลอฮฺได้ตรัสว่า

﴿ولَقَد رآه نزلَةً أُخرى، عِند سِدرةِ الْمنتهى، عِندها جنةُ الْمأوى، إِذْ يغشى السدرةَ ما يغشى، ما زاغَ الْبصر وما طَغى، لَقَد رأى مِن آياتِ ربِهِ الْكُبرى﴾

"และแท้จริงแล้วเขา(นบีมุหัมมัด) ได้มองเห็นเขา (หมายถึง ญิบรีลหรืออัลลอฮฺ) อีกครั้งหนึ่ง ณ สิดรอตุลมุนตะฮา (ณ ฟ้าชั้นที่ 7) ใกล้กับที่ตั้งของสวนสวรรค์อันเป็นที่พำนัก ซึ่งเป็นเวลาที่สิดรอตุลมุนตะฮากำลังถูกปกคลุมด้วยบางสิ่ง สายตา(ของมุหัมมัด) ไม่หันเหออกจากจุดที่ได้มองและไม่ล่วงละเมิด แท้จริงเขาได้มองเห็นส่วนหนึ่งของสัญญาณแห่งความยิ่งใหญ่ของพระผู้อภิบาลของเขา" (อันนัจม์ : 13)

เหตุการณ์อิสรออ์และมิอฺรอจญ์ เป็นเหตุการณ์ที่ไม่อาจโต้เถียงได้อีกถึงความสัจจริงของมัน ผู้ใดปฏิเสธเหตุการณ์อิสรออ์และมิอฺรอจญ์ ถือว่าเขาได้ออกจากศาสนาอิสลามแล้ว โดยมติเอกฉันท์ของปวงประชาชาติอิสลาม เพราะเท่ากับว่าเขาได้ปฏิเสธต่อสัจธรรมของอัลกุรอานที่ชัดแจ้งยิ่ง และเท่ากับว่าเขาได้ทำลายมติที่เป็นเอกฉันท์ของประชาชาติอิสลามในทุกยุคทุกสมัย

นบีมุหัมมัดขณะเดินทางอิสรออ์และมิอฺรอจญ์

มีทัศนะที่หลากหลายของนักวิชาการอิสลามเกี่ยวกับสภาพของท่านนบี มุหัมมัด ศ็อลลัลลอฮฺ อะลัยฮิ วะสัลลัม ในเหตุการณ์อิสรออ์และ มิอฺรอจญ์ ส่วนหนึ่งของทัศนะเหล่านั้นคือ

1. อิสรออ์และมิอฺรอจญ์เกิดขึ้นกับวิญญาณของท่านนบีมุหัมมัด ศ็อลลัลลอฮฺ อะลัยฮิ วะสัลลัม เท่านั้น มิได้เกิดขึ้นกับร่างกายหรือเรือนร่างของท่านแต่อย่างใด (ทัศนะที่แพร่หลายซึ่งถูกพาดพิงไปยังท่านหญิงอาอิชะฮฺ รอฎิยัลลอฮุอันฮา ด้วยการปลอมแปลงหรือโกหก)

2. อิสรออ์และมิอฺรอจญ์เกิดขึ้นโดยการฝันขณะนอนหลับ (ทัศนะที่ถูกพาดพิงไปยังมุอาวิยะฮฺ และอัลหะซัน อัลบัศรีย์)

3. อิสรออ์และมิอฺรอจญ์เกิดขึ้นกับวิญญาณและเรือนร่างของท่าน นบีมุหัมมัด ในสภาพที่ตื่นอยู่ มิใช่นอนหลับ (ทัศนะของอุละมาอ์ส่วนใหญ่)[1]

ทัศนะที่สามนี่แหละคือทัศนะที่ถูกต้อง และนี่คือทัศนะของบรรดา อุละมาอ์สะลัฟ (รุ่นแรก) และเคาะลัฟ(รุ่นหลัง) ไม่ว่าจะเป็นอุละมาอ์ด้านนิติศาสตร์ (ฟิกฮฺ)อุละมาอ์หะดีษ หรืออุละมาอ์ทางตรรกะวิทยา (อะฮฺลุลกะลาม)[2] ยิ่งกว่านั้น อุละมาอ์บางท่านยังกล่าวว่า ได้มีมติเป็นเอกฉันท์ในหมู่เศาะฮาบะฮฺต่อสิ่งนี้ เพราะทัศนะนี้ได้รับการสนับสนุนและยืนยันโดยหลักฐานมากมาย เช่น

---

[1] นอกจากนี้ ยังมีความขัดแย้งอื่นๆอีกในหมู่อุละมาอ์เกี่ยวกับอิสรออ์และมิอฺรอจญ์ นั่นคือ

- อิสรออ์และมิอฺรอจญ์เกิดขึ้นในคืนเดียวกันหรือไม่ หรือว่าอิสรออ์เกิดขึ้นในคืนหนึ่งและมิอฺรอจญ์เกิดขึ้นในอีกคืนหนึ่ง?
- อุละมาอ์ส่วนหนึ่งมีทัศนะว่า เหตุการณ์อิสรออ์เกิดขึ้นในสภาพที่กำลังตื่นอยู่ ส่วนมิอฺรอจญ์เกิดขึ้นในสภาพที่กำลังนอนหลับ
- ส่วนอุละมาอ์อีกกลุ่มหนึ่งมีทัศนะว่า เหตุการณ์อิสรออ์เกิดขึ้นถึงสามหรือสี่ครั้งในสภาพที่กำลังตื่นอยู่ (ดู อัลบิดายะฮฺ วันนิฮายะฮฺ ของอิบนุกะษีร เล่ม 3 หน้า 115)

[2] ดู ชัรหฺเศาะฮีหฺมุสลิม ของอันนะวะวีย์ เล่ม 2 หน้า 209, อัลบิดายะฮฺ วันนิฮายะฮฺ ของอิบนุกะษีร เล่ม 3 หน้า 113

1. อัลลอฮฺได้เริ่มต้นอายะฮฺอิสรออ์ด้วยคำว่า “สุบหานะ”

ตามทัศนะของอุละมาอ์ตัฟสีร คำว่า “สุบหานะ” หรือคำสดุดีต่างๆที่ให้ความหมาย “มหาบริสุทธิ์ยิ่ง” เป็นคำที่ถูกใช้สำหรับกิจการที่สำคัญ ยิ่งใหญ่ และอัศจรรย์ หรือฉงนสนเท่ห์ ดังนั้น ถ้าหากว่าเหตุการณ์อิสรออ์และมิอฺรอจญ์เกิดขึ้นกับวิญญาณของท่านนบีในสภาพนอนหลับ หรือในความฝันเพียงเท่านั้น แน่นอนว่าเหตุการณ์นี้ย่อมเป็นเพียงเหตุการณ์ปกติธรรมดาเท่านั้น ไม่ถือว่ายิ่งใหญ่ และไม่มีสิ่งใดที่น่าฉงนสนเท่ห์[3] แต่ทว่าข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นเป็นสิ่งที่ยิ่งใหญ่และน่าอัศจรรย์ยิ่ง ถึงกับมีการปฏิเสธทันทีทันใดจากชาวมุชริกีน และถึงกับทำให้ผู้ที่เข้ารับอิสลามที่มีอีมานอ่อนบางคนตกมุรตัด (หลุดพ้นจากอิสลาม)

2. คำว่า “บิอับดิฮี” ในตอนต้นอายะฮฺของสูเราะฮฺ อัล-อิสรออ์

ซึ่งมีหมายความว่า “ด้วยบ่าวของพระองค์” นั่นคือ นบีมุหัมมัด ศ็อลลัลลอฮฺ อะลัยฮิ วะสัลลัม ตามหลักภาษาของทุกๆภาษา โดยเฉพาะภาษาอาหรับ คำว่า “อับดุน” หรือ “บ่าว” ถูกใช้เรียกสำหรับ

---

[3] ดู ซาดุลมะสีร ของอิบนุลเญาซีย์ เล่ม 5 หน้า 4, ตัฟสีรอัลกุรอานุลอะซีม ของอิบนุกะษีร เล่ม 3 หน้า 23, อัลบิดายะฮฺ วันนิฮายะฮฺ เล่ม 3 หน้า 114

เรือนร่างและวิญญาณพร้อมกันทีเดียว หรือใช้เรียกเฉพาะเรือนร่างเท่านั้น จะไม่มีการใช้เรียกสำหรับวิญญาณเพียงอย่างเดียว

3. คำว่า " อัลบะเศาะรุ" ในอายะฮฺที่ 17 ของสูราะฮฺ อันนัจญ์มุ

ให้ความหมายว่า เป็นการดูด้วยดวงตาที่เป็นอวัยวะ และที่สำคัญ "อัลบะเศาะรุ" (สายตา) เป็นอวัยวะของร่างกายที่จับต้องได้ มิใช่อวัยวะของวิญญาณ[4]

4. ส่วนหะดีษที่พาดพิงไปยังท่านหญิงอาอิชะฮฺ เราะฎิยัลลอฮฺ อันฮา

ที่ว่า "การเดินทางอิสรออ์ของท่านรสูลุลลอฮฺ ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัมเกิดขึ้นกับวิญญาณเท่านั้น" เป็นหะดีษเมาฎูอฺ(ปลอม) ดังที่มีการยืนยันจากบรรดาอุละมาอ์อิสลาม อาทิเช่น อิบนุ ดิหฺยะฮฺ และอิบนุสุร็อยจญ์ (สิ้นชีวิตเมื่อ ฮ.ศ. 313) เช่นเดียวกับทัศนะที่ว่า "การเดินทางอิสรออ์ของท่านรสูลลุลลอฮฺ เกิดขึ้นในความฝันขณะที่ท่านกำลังหลับอยู่ ซึ่งเป็นทัศนะที่มีการพาดพิงไปยังอัลหะซัน บิน อบีอัลหะซัน อัลบัศรีย์ (สิ้นชีวิตเมื่อ ฮ.ศ. 110) ด้วยการอุปโลกน์ขึ้นมาเพราะรายงานที่มาจากอัลหะซันเช่นนี้ ไม่เคยมีปรากฏในสมัยของ

---

[4] ดู ตัฟสีรอิบนุกะษีร เล่ม 3 หน้า 23

บรรดาเศาะหาบะฮฺ และตาบิอีน แต่ทว่า ทัศนะต่างๆเหล่านี้เกิดขึ้นหลังจากที่มีมติเป็นเอกฉันท์ว่า เหตุการณ์การเดินทางอิสรออ์และมิอฺรอจญ์ของท่านรสูลลุลลอฮฺเกิดขึ้นกับวิญญาณและเรือนร่างรวมกันทีเดียว ในสภาพที่รู้สึกตัว(ตื่น)[5]

<u>5. การเดินทางอิสรออ์และมิอฺรอจญ์ด้วยเรือนร่างและวิญญาณในสภาพที่รู้สึกตัว</u>

ไม่ใช่ในสภาพที่กำลังนอนหลับและไม่ใช่ในความฝัน เป็นความหมายดั้งเดิมและแท้จริง ตามที่มีระบุในอัลกุรอานและอัลหะดีษ ตามหลักของวิชาการอุศูลุลฟิกฮฺ ถ้อยคำหนึ่งๆไม่อาจเปลี่ยนจากความหมายที่แท้จริงและดั้งเดิมไปสู่ความหมายที่มีอุปมัย(เปรียบเปรย) หรือสามารถตีความเป็นอย่างอื่น หรือไม่ดั้งเดิม นอกจากว่า จะมีพยานแวดล้อมที่มาสกัดกั้นจากการใช้ความหมายดั้งเดิมและแท้จริงตามสภาพการวินิจฉัยของชะรีอะฮฺและสติปัญญา[6]

---

[5] ดู มุหัมมัด เราะสูลุลลอฮฺ ของมุหัมมัด อุรฌูร เล่ม 2 หน้า 347-350

[6] ดู ฟัตหุลบารีย์ ของอิบนุหะญัร อัลอัสเกาะลานีย์ เล่ม 7 หน้า 204

ประวัติอิสรออ์และมิอฺรอจญ์

อุละมาอ์อิสลามจำนวนมากมีทัศนะว่าเหตุการณ์อิสรออ์และมิอฺรอจญ์เกิดขึ้นก่อนการอพยพ 1 ปี นั่นคือ ปีที่ 12 แห่งการแต่งตั้งเป็นศาสนทูตของท่านรสูลุลลอฮฺ ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม

ส่วนเดือนที่มีการอิสรออ์และมิอฺรอจญ์นั้น รายงานที่ดีที่สุดระบุว่าเหตุการณ์อิสรออ์และมิอฺรอจญ์เกิดขึ้นในเดือนเราะบีอุลเอาวัล โดยที่ อิบนุ อับบาส และญาบิร รอฎิยัลลอฮุอันฮุมา กล่าวว่า

(وِلد رسولُ ا ِ صلى ا ُ علَيهِ وسلم عام الْفِيل يوم الاِثْنين الثاِني عشر ِمن ربيع الأول، وفِيهِ بِعث، وفِيهِ عرِج ِبهِ ِإلَى السماِء، وفِيهِ هاجر، وفِيهِ مات)

"รสูลุลลอฮฺ ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ถูกให้กำเนิดในปีช้าง วันจันทร์ที่ 12 เดือนเราะบีอุลเอาวัล ในเดือนนี้ท่านถูกแต่งตั้งเป็นรสูล และในเดือนนี้ท่านถูกพาขึ้นสู่ฟากฟ้า (มิอฺรอจญ์) และในเดือนนี้ท่านเดินทางฮิจญ์

เราะฮฺ (สู่มหานครมะดีนะฮฺ) และในเดือนนี้ (อีกเช่นกัน) ท่านได้เสียชีวิตลง”[7]

นี่คือทัศนะของอุละมาอ์ มุหั๊กกิกีน (ผู้ตรวจสอบพิสูจน์และวินิจฉัยหลักฐาน) ส่วนใหญ่ เช่น อัซซุฮฺรีย์ และอุรวะฮฺ และนี่คือทัศนะที่ถูกต้อง วัลลอฮุอะอฺลัม

ยังมีอีกทัศนะหนึ่งที่เป็นที่รู้จักกันอย่างกว้างขวางของผู้คนส่วนใหญ่ ถึงแม้ว่าสายรายงานของมันจะไม่เศาะฮีหฺก็ตาม หนำซ้ำอุละมาอ์หะดีษบางท่านยังถือว่าเป็นรายงานปลอมอีกด้วย นั่นคือทัศนะที่ว่า เหตุการณ์อิสรออ์และมิอฺรอจญ์เกิดขึ้นในค่ำคืนที่ 27 ของเดือนเราะญับ[8]

อิบนุกะษีร (เสียชีวิตเมื่อ ฮ.ศ. 774) กล่าวว่า “ส่วนบางคนเข้าใจว่าเหตุการณ์อิสรออ์เกิดขึ้นในช่วงต้นของคืนวันศุกร์ ในเดือนเราะญับ ซึ่งเป็นที่รู้จักกันในนามของคืน (อัรเราะฆออิบ) ซึ่งแปลว่า “ของขวัญอันมีค่า” ซึ่งได้มีการคิดอุตริละหมาดเราะฆออิบที่เป็นที่รู้จัก

---

[7] บันทึกโดยอิบนุ อบีชัยบะฮฺ ในอัลมุศ็อนนัฟ และอัลญูซกอนีย์ ในอัลอะบาฏิล เล่ม 1 หน้า 126 ด้วยสายรายงานที่เศาะฮีหฺตามเงื่อนไขของอัลบุคอรีย์ (ดูหนังสือ ตารีฆเมาลิด อันนะบี ของฏ็อรฮุนีย์)

[8] ดู อัลบิดายะฮฺ วันนิฮายะฮฺ เล่ม 3 หน้า 109, ฟัตหุลบารีย์ เล่ม 7 หน้า 204

กันในค่ำคืนนั้น โดยที่ทัศนะดังกล่าวไม่มีต้นตอ หรือที่มาและหลักฐานใดๆ สนับสนุนเลย”[9]

อบู ชามะฮฺ (เสียชีวิตเมื่อ ฮ.ศ. 665) [10] และอิบนุหะญัร อัลอัสเกาะลานีย์ (เสียชีวิตเมื่อ ฮ.ศ.852)[11] กล่าวว่า “มีนักประวัติศาสตร์บางคนระบุว่า (เหตุการณ์อิสรออ์เกิดขึ้นในเดือนเราะญับ) ทัศนะนี้เป็นทัศนะที่โกหกอย่างชัดแจ้ง”

---

[9] ดู อัลบิดายะฮฺ วันนิฮายะฮฺ เล่ม 3 หน้า 109, ละหมาดเราะฆออิบนี้เป็นละหมาดที่อุตริที่น่ารังเกียจยิ่ง และได้รับการปฏิเสธจากบรรดาอุละมาอ์อิสลาม เช่นอันนะวะวีย์ และอัสสะยูฏีย์ เป็นต้น (ดู ชัรห์เศาะฮีหฺ มุสลิม เล่ม 8 หน้า 20, อัลอัมรุ บิลอิตติบาอฺ วันนะฮฺยุ อัน อัลอิบติดาอฺ หน้า 167)

[10] ดู อัลบาอิษ อะลาอินการ อัลบิดะอฺ หน้า 71

[11] ดู ตับยีน อัลอะญับ บิมา วะเราะดะ ฟีชะฮฺริ เราะญับ หน้า 11

เหตุการณ์อิสรออ์และมิอฺรอจญ์

1. การปรากฏตัวของมลาอิกะฮฺ

มีรายงานหนึ่งระบุว่า "ขณะที่ท่านนบีมุหัมมัด ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม พักอยู่ในบ้านของท่านที่มักกะฮฺ กำลังเอนกายและมีอาการง่วงนอนอยู่นั้น ฉับพลัน หลังคาบ้านของท่านก็ถูกเปิดออก และญิบรีลก็เข้ามาในบ้าน และพาท่านนบีมุหัมมัดออกสู่มัสยิดอัลหะรอม"[12]

ขณะที่อีกรายงานหนึ่งระบุว่า "ขณะที่ท่านนบีมุหัมมัด ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม กำลังเอนกายอยู่ที่หะญัร(ตำแหน่งที่อยู่ระหว่างหินดำกับมะกอมอิบรอฮีม) ซึ่งถูกขนาบข้างด้วยหัมซะฮฺ บิน อับดุลมุฏเฏาะลิบ และญะอฺฟัร บิน อบีฏอลิบ เราะฎิยัลลอฮฺ อันฮุมา

---

[12] เศาะฮีหฺอัลบุคอรีย์ เล่ม 1 หน้า 91, เศาะฮีหฺมุสลิม เล่ม 1 หน้า 148

ในอาการที่ง่วงนอน ก็มีมลาอิกะฮฺจำนวนหนึ่งเข้ามาหา โดยได้ถือภาชนะทองคำที่บรรจุด้วยหิกมะฮฺและอีมานมาด้วย”[13]

อิมามอันนะวาวีย์ กล่าวว่า หิกมะฮฺ คือ วิชาความรู้ที่ประกอบด้วยการรู้จักอัลลอฮฺ พร้อมกับช่วยสร้างความความตั้งใจที่ลึกซึ้ง เป็นสิ่งที่ช่วยขัดเกลาจิตใจ การทำให้มองเห็นสัจธรรมอย่างชัดเจน เพื่อที่จะได้นำมาปฏิบัติ และเพื่อปกป้องตนเองจากการเป็นปฏิปักษ์ต่อสัจธรรม[14]

2. ผ่าอกท่านนบีมุหัมมัด

จากนั้น มลาอิกะฮฺญิบรีลจึงได้ผ่าหน้าอกของท่าน เริ่มจากลำคอไปจนถึงใต้สะดือของท่าน แล้วก็เอาหัวใจของท่านนบีออกมาทำความสะอาดด้วยน้ำซัมซัมในภาชนะทองคำใบหนึ่งจนสะอาด หลังจากนั้นก็บรรจุหิกมะฮฺและอีมานลงในอกของท่าน เสร็จแล้วจึงได้เย็บประกบหน้าอกของท่านให้ติดกันเหมือนเดิม[15]

---

[13] เศาะฮีหฺอัลบุคอรีย์ เล่ม 4 หน้า 248, เศาะฮีหฺมุสลิม เล่ม 1 หน้า 147

[14] ดู ฟัตหุลบารีย์ เล่ม 1 หน้า 461

[15] เศาะฮีหฺมุสลิม เล่ม 1 หน้า 147

ด้วยเหตุนี้ อะนัส บิน มาลิก จึงกล่าวว่า "แท้จริง ฉันเคยเห็นรอยเย็บดังกล่าวที่หน้าอกของท่านรสูลุลลอฮฺ ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม"[16]

อุละมาอ์บางท่านกล่าวว่า การผ่าอกในครั้งนี้เป็นการผ่าครั้งที่สาม หลังจากที่มีการผ่าครั้งแรกเมื่อครั้งที่ท่านยังเป็นเด็กอยู่ ต่อมาได้มีการผ่าครั้งที่สองเมื่อตอนที่ท่านถูกแต่งตั้งให้เป็นรสูล[17] วัลลอฮุอะอฺลัม

3. บุรอก

หลังจากนั้น ได้มีการนำสัตว์ตัวหนึ่งที่มีรูปร่างสีขาวและลำตัวยาวคล้ายกับม้า ลำตัวของมันจะใหญ่กว่าลาเล็กน้อย แต่จะเล็กกว่าล่อ มีชื่อว่า "บุรอก" เพื่อใช้เป็นพาหนะในการเดินทางอิสรออ์และมิอฺรอจญ์ในครั้งนี้

บุรอกเป็นสัตว์ที่เคยเป็นพาหนะของนบีท่านก่อนๆ มาแล้ว[18] มันสามารถก้าวเท้าแต่ละก้าวได้ไกลจนสุดสายตา[19]

---

[16] เศาะฮีหฺมุสลิม เล่ม 1 หน้า 147

[17] ดู อัลบิดายะฮฺ วันนิฮายะฮฺ เล่ม 3 หน้า 111, ฟัตหุลบารีย์ เล่ม 7 หน้า 205

[18] ดู สีเราะฮฺอิบนุฮิชาม เล่ม 1 หน้า 397, อัลบิดายะฮฺ วันนิฮายะฮฺ เล่ม 3 หน้า 109, ฟัตหุลบารีย์ เล่ม 7หน้า 205

บุรอกมาปรากฏตัวในสภาพที่มีพร้อมทั้งอานนั่งและสายบังเหียน ตอนแรกมันแสดงอาการพยศและลำบากในการขับขี่ ดังนั้นญิบรีลจึงกล่าวแก่มันว่า “บุรอกเอ๋ย! ทำไมเจ้าจึงเป็นอย่างนี้? ข้าขอสาบานต่ออัลลอฮฺว่า แท้จริงยังไม่เคยมีมัคลูกใดขี่เจ้าที่จะมีเกียรติในทัศนะของอัลลอฮฺยิ่งไปกว่าเขาผู้นี้” หลังจากนั้นมันจึงเชื่องลง[20]

4. การอิสรออ์สู่มัสยิดอัลอักศอ

หลังจากท่านนบีมุหัมมัดขึ้นนั่งบนหลังบุรอกเรียบร้อยแล้ว ท่านก็เริ่มเดินทางพร้อมกับมลาอิกะฮฺญิบรีล(อะลัยฮิสสลาม) มุ่งสู่บัยติลมักดิส[21] ซึ่งตั้งอยู่ที่เมืองอีเลีย[22] ประเทศปาเลสไตน์ในปัจจุบัน

การเดินทางกลางคืน(อิสรออ์)ในครั้งนี้ ท่านนบีมุหัมมัดศ็อลลัลลอฮฺ อะลัยฮิ วะสัลลัม ได้หยุดละหมาด ณ หลายสถานที่ด้วยกัน ดังนี้

1. ที่เมืองยัษริบ หรือฏ็อยยิบะฮฺ (เมืองมะดีนะฮฺปัจจุบัน)

---

[19] เศาะฮีหฺอัลบุคอรีย์ เล่ม 4หน้า 248, เล่ม 8 หน้า 207, เศาะฮีหฺมุสลิม เล่ม 1 หน้า 147

[20] มุสนัดอะหมัด เล่ม 3 หน้า 164, สุนันอัตติรมิซีย์ เลขที่ 5138, เป็นหะดีษหะสัน เฆาะรีบ และอิบนุหิบบานถือว่าเป็นหะดีษที่เศาะฮีหฺ

[21] เศาะฮีหฺอัลบุคอรีย์ เล่ม 4 หน้า 248, เศาะฮีหฺมุสลิม เล่ม 1 หน้า 147

[22] สีเราะฮฺอิบนุฮิชาม เล่ม 1 หน้า 396

2. ที่เขาซีนาย ซึ่งเป็นสถานที่ที่อัลลอฮฺได้ตรัสกับนบีมูซา อะลัยฮิสสลาม

3. ที่เมืองมัดยัน ใกล้กับต้นไม้ของท่านนบีมูซา อะลัยฮิสสลาม

4. ที่บัยติลละห์มิน(เบธเลเฮม)สถานที่ให้กำเนิดนบีอีซา อะลัยฮิสสลาม[23]

และการเดินทางกลางคืน (อิสรออ์) ในครั้งนี้ ท่านนบีมุหัมมัด ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ได้พบเห็นเหตุการณ์ต่างๆ หลายอย่าง

อัลลอฮฺได้ตรัสว่า

﴿وما جعلنا الرؤيا التي أريناك إلا فتنةً للناس﴾

"และเรามิได้ทำให้การมองเห็นภาพต่างๆ ที่เราได้แสดงแก่เจ้า (ในค่ำคืนอิสรออ์) นอกจากเพื่อเป็นการทดสอบศรัทธาอย่างหนึ่งสำหรับมวลมนุษย์" (อัลอิสรออ์ : 60)

อิบนุ อับบาส เราะฎิยัลลอฮฺ อันฮุมา กล่าวว่า คำว่า "รุอ์ยา" ในที่นี้หมายถึง การมองเห็นสายด้วยสายตาภายนอก ในสภาพที่กำลัง

---

[23] สุนันอันนะสาอีย์ เล่ม 1 หน้า 222, ดะลาอิล อันนุบูวะฮฺ ของอัลบัยฮะกีย์ เล่ม 2 หน้า 356 ด้วยสายรายงานที่เศาะฮีหฺ

ตื่นอยู่ต่อภาพต่างๆที่ปรากฏต่อหน้าท่านรสูลุลลอฮฺ ศ็อลลัลลอฮฺ อะลัยฮิ วะสัลลัม ในค่ำคืนอิสรออ์ขณะที่ท่านถูกพาเดินทางไปยังบัยตุลมักดิส[24]

5. ส่วนหนึ่งของภาพที่ปรากฏให้เห็น

1. นบีมูซา อะลัยฮิสสลาม กำลังยืนละหมาดอยู่บนหลุมศพของท่าน[25]

2. ชนกลุ่มหนึ่งที่กำลังปลูกพืชและเก็บเกี่ยวในวันหนึ่ง ทุกครั้งที่พวกเขาเก็บเกี่ยว สวนและไร่นาของเขาที่ถูกเก็บเกี่ยวแล้วจะกลับคืนสู่สภาพเดิมเหมือนกับก่อนที่จะมีการเก็บเกี่ยว ท่านนบีมุหัมมัด จึงถามญิบรีลถึงข้อเท็จจริงของดังกล่าว ญิบรีลตอบว่า “พวกเขาคือกลุ่มชนที่ต่อสู้ในหนทางของอัลลอฮฺ พวกเขาจะได้รับผลบุญถึง 700 เท่า”[26]

---

[24] เศาะฮีหฺอัลบุคอรีย์ เล่ม 4 หน้า 250, มุสนัดอะหมัด เลขที่ 1916, 3500 ด้วยสายรายงานที่เศาะฮีหฺ, เพราะคำว่า “รุอ์ยา” สามารถใช้กับความฝันและกับการมองด้วยสายตาปกติขณะที่ตื่นอยู่ (ดู ซาดุลมะสีร เล่ม 5 หน้า 53)

[25] เศาะฮีหฺมุสลิม เล่ม 4 หน้า 185

[26] มุสนัดอัลบัซซารฺ เลขที่ 55, ตะฮฺซีบุลอาษาร ของอัตเฏาะบะรีย์ เลขที่ 727, ตัฟสีรอัตเฏาะบะรีย์ เล่ม 15 หน้า 6, 15

3. ชนกลุ่มหนึ่งกำลังใช้ศีรษะตัวเองทุบลงบนก้อนหินใหญ่ ทุกครั้งที่พวกเขาใช้ศีรษะทุบลงบนก้อนหิน ศีรษะของพวกเขาจะแตกกระจาย แต่แล้วก็จะถูกทำให้กลับคืนสู่สภาพปกติเหมือนเดิม แล้วพวกเขาก็จะใช้หัวของพวกเขาทุบลงบนก้อนหินอีกอย่างไม่หยุดหย่อน ดังนั้นท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัมจึงถามญิบรีลว่า “โอ้ ท่านญิบรีล พวกเขาเหล่านี้เป็นใครกัน ?” ญิบรีลตอบว่า “พวกเขาเหล่านี้คือผู้ที่หนักศีรษะที่จะก้มกราบต่ออัลลอฮฺ (คือไม่ปฏิบัติละหมาด)”[27]

ยังมีภาพต่างๆอีกมากมายตามที่มีระบุในหะดีษที่บันทึกโดยอัตเฏาะบะรอนีย์ อัลบัยฮะกีย์ อัลบัซซารฺ และอื่นๆ แต่ส่วนมากเป็นหะดีษที่เฎาะอีฟ (อ่อน)[28]

๖. บัยตุลมักดิส

ในที่สุดท่านนบีและญิบรีลก็เดินทางไปถึงบัยตุลมักดิส (เมืองอีเลีย ประเทศปาเลสไตน์) ท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม จึงผูก

---

[27] ดะลาอิล อันนุบุวะฮฺ ของอัลบัยฮะกีย์, เล่ม ๒ หน้า ๓๙๘

[28] มัจญ์มะอฺ อัซซะวาอิด เล่ม 1 หน้า 65-73, ดะลาอิล อันนุบุวะฮฺ เล่ม 2 หน้า 398

บุรอกไว้ที่เสา(ประตูของมัสยิดอัลอักศอ) ซึ่งในอดีต บรรดาท่านนบีคนก่อนๆ ก็เคยผูกมันไว้กับเสาต้นนี้เช่นกัน[29]

เสร็จแล้ว นบีมุหัมมัด ศ็อลลัลลอฮฺ อะลัยฮิ วะสัลลัม เดินเข้าไปในมัสยิดอัลอักศอ และท่านได้ละหมาดสุนัตสองร็อกอัต (ด้วยการเป็นอิมามนำละหมาดแก่บรรดานบีก่อนหน้าท่าน) หลังจากนั้นท่านนบีก็เดินออกมาจากมัสยิดในสภาพที่กระหายอย่างมาก ดังนั้น ญิบรีล อะลัยฮิสสลาม จึงนำภาชนะสองใบมาเสนอแก่ท่าน ใบหนึ่งบรรจุสุราและอีกใบหนึ่งบรรจุนมสด ท่านนบีมองดูทั้งสอง แล้วท่านก็เลือกเอาภาชนะที่บรรจุนมสด ญิบรีล อะลัยฮิสสลาม จึงกล่าวแก่ท่านว่า "มวลการสรรเสริญเป็นเอกสิทธิ์แห่งอัลลอฮฺที่พระองค์ทรงประทานทางนำ(ฮิดายะฮฺ)แก่ท่าน จนท่านเลือกเอาสิ่งที่เป็นฟิฏเราะฮฺ (ธรรมชาติบริสุทธิ์ หมายถึง อิสลามและความเที่ยงธรรม[30]) หากแม้นว่าท่านเลือกเอาสุรา ประชาชาติของท่านย่อมต้องหลงทางอย่างแน่นอน"[31]

7. อัลมิอฺรอจญ์ (ขึ้นสู่ฟ้า)

[29] เศาะฮีหฺมุสลิม เล่ม 1 หน้า 145

[30] เศาะฮีหฺมุสลิม เล่ม 1 หน้า 145

[31] เศาะฮีหฺอัลบุคอรีย์ เล่ม 6 หน้า 240, 241

หลังจากจัดการสิ่งต่างๆเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ญิบรีล อะลัยฮิสสลามพร้อมกับท่านนบีมุหัมมัด ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ก็ขึ้นสู่ฟ้า (มิอฺรอจญ์) โดยใช้บันไดพิเศษ ไม่ใช่บุรอก นั่นคือ บันได "อัลมิอฺรอจญ์" ที่มีความงดงามยิ่ง ส่วนบุรอกนั้นถูกมัดไว้ที่ประตูมัสยิดบัยตุลมักดิส เพื่อใช้เป็นพาหนะในการเดินทางกลับสู่มหานครมักกะฮฺอีกครั้งหนึ่ง[32] วัลลอฮุอะอฺลัม

๘. ชั้นฟ้าของโลก

หลังจากที่ทั้งสองเดินทางไปถึงยังฟ้าชั้นที่ 1 (ชั้นฟ้าของโลก) ญิบรีลได้ขออนุญาตผ่านเข้าไป (จากยามเฝ้าประตูที่มีนามว่า อิสมาอีล)[33]

ยามถามว่า : ท่านเป็นใคร?

ญิบรีลตอบว่า : ญิบรีล

ยามถามต่อไปว่า : ใครมากับท่าน?

ญิบรีลตอบว่า : มุหัมมัด ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม

---

[32] เศาะฮีหฺอัลบุคอรีย์ เล่ม 4 หน้า 248, เศาะฮีหฺมุสลิม เล่ม 1 หน้า 150, ดะลาอิล อันนุบุววะฮฺ เล่ม 2หน้า 291, ตัฟสีรอิบนุกะษีร เล่ม 3 หน้า 22, อัลบิดายะฮฺ วันนิฮายะฮฺ เล่ม 3 หน้า 111, ฟัตหุลบารีย์ เล่ม 7 หน้า 207-208

[33] ดะลาอิลอันนุววะฮฺ เล่ม 2 หน้า 391

ยามถามต่อไปว่า : เขาได้รับบัญชาให้มิอฺรอจญ์แล้วหรือ?

ญิบรีลตอบว่า : ใช่

ยามจึงเปิดประตูต้อนรับ พร้อมกับกล่าวคำต้อนรับว่า “ยินดีต้อนรับ และแขกผู้มีเกียรติที่สุดได้มาถึงแล้ว”

ดังนั้นทั้งสองจึงเข้าไปยังฟ้าชั้นที่หนึ่ง

ณ ที่นี่ ท่านนบีมุหัมมัด ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัมได้พบกับนบีอาดัม อะลัยฮิสสลาม ท่านจึงให้สลามแก่ท่านนบีอาดัม และท่านนบีอาดัมก็ตอบรับสลามด้วยความรู้สึกที่เปี่ยมด้วยความสนิทสนมในการต้อนรับการมาเยือนของท่านนบีมุหัมมัด ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ประหนึ่งการต้อนรับของบิดาที่มีต่อบุตรชายที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นนบีพร้อมกับขอดุอาอ์และอวยพรให้แก่ท่านนบีมุหัมมัด ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม[34]

นบีอาดัม อะลัยฮิสสลาม พำนักอยู่ ณ สถานแห่งหนึ่ง ซึ่งทั้งด้านขวาและด้านซ้ายของท่าน จะเต็มไปด้วยภาพอันมากมายของมัคลูก (ที่เป็นลูกหลานของท่าน) ยามใดที่ท่านหันหน้าไปมองมัคลูก (ลูกหลานของท่าน) ที่อยู่ทางขวามือ ท่านจะหัวเราะ (ด้วยความภูมิใจ

---

[34] เศาะฮีหฺอัลบุคอรีย์ เล่ม 4 หน้า 248, เศาะฮีหฺมุสลิม เล่ม 1 หน้า 145

และดีใจ) แต่ยามใดที่ท่านหันหน้าไปมองมัคลูก (ลูกหลานของท่าน) ที่อยู่ทางซ้ายมือท่านจะร้องไห้ (ด้วยความโศกเศร้าและเสียใจ)

ท่านนบีมุหัมมัด ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม จึงถามว่าญิบรีลว่า "นี่คืออะไรหรือ โอ้ญิบรีล"?

ญิบรีลตอบว่า "สิ่งที่อยู่ทางด้านขวาของนบีอาดัมนั้น คือ วิญญาณของลูกหลานท่านที่เป็นชาวสวรรค์ ส่วนสิ่งที่อยู่ทางด้านซ้ายท่านนั้น คือวิญญาณของลูกหลานท่านที่เป็นชาวนรก"[35]

๙. แม่น้ำไนล์ อัลฟุรอต และ อัล-เกาษัร

ณ ชั้นฟ้าแห่งนี้ ท่านนบีมุหัมมัด ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ได้เห็นแม่น้ำสองสายที่กำลังไหลอยู่ ญิบรีลจึงกล่าว (อธิบาย) ว่า "นี่คือต้นน้ำสองสายของแม่น้ำไนล์ (Nile River) และอัลฟุรอต (Euphrates) และท่านยังได้เห็นสายน้ำอีกแห่งหนึ่ง ซึ่งมีคฤหาสน์หนึ่งถูกสร้างมาจากไข่มุก และทับเพชรมรกต (ซะบัรญัต) ตั้งตระหง่านอยู่บนแม่น้ำแห่งนี้ กลิ่นของมันหอมโชยประหนึ่งกลิ่นของมิสก์ (น้ำหอมที่สกัดจากสะดือของชะมดเชียง)

---

[35] เศาะฮีหฺอัลบุคอรีย์ เล่ม 4 หน้า 248, เศาะฮีหฺมุสลิม เล่ม1 หน้า 145

ท่านนบีมุหัมมัด ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัมจึงถามญิบรีลว่า “นี่คืออะไรหรือ โอ้ท่านญิบรีล”?

ญิบรีลตอบว่า “นี่คือ (สระน้ำ) อัลเกาษัร ซึ่งองค์พระผู้อภิบาลของท่านได้จัดเตรียมไว้สำหรับท่าน”

อนึ่ง บางรายงานระบุว่า “อัลเกาษัรอยู่ในฟ้าชั้นที่เจ็ด”[36]

การเดินทางมิอฺรอจญ์ในคืนนั้น มีระบุว่า ท่านนบีมุหัมมัด ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ได้รับการนำเสนอให้ท่านเห็นภาพเหตุการณ์ อาทิเช่น ภาพของผู้ที่กินทรัพย์สินที่ต้องห้าม (หะรอม) และกินดอกเบี้ย ภาพของผู้หญิงที่ทำซินา(ผิดประเวณี) และบรรดาผู้ที่ชอบนินทา ฯลฯ แต่ส่วนใหญ่จะมาจากสายรายงานที่เฎาะอีฟที่บันทึกโดยอิมามอะหฺมัด (ในอัลมุสนัด), อิบนุมาญะฮฺ (ในอัสสุนัน), อัฏเฏาะบะรอนีย์ (ในอัลมุอฺญัม) และอัล-บัยฮะกีย์ (ในอัสสุนัน)[37] นอกจากนี้ ท่านนบีมุหัมมัด ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ยังได้พบกับมลาอิกะฮฺผู้เฝ้านรกญะฮันนัมและดัจญาล[38]

---

[36] เศาะฮีหฺอัลบุคอรีย์ เล่ม1 หน้า 92, เศาะฮีหฺมุสลิม เล่ม1 หน้า 148

[37] ดู ตัฟสีรอัลกุรอานุลอะซีมของอิบนุกะษีร เล่ม 3 หน้า 4

[38] เศาะฮีหฺ อัลบุคอรีย์ เล่ม 4 หน้า 248, เศาะฮีหฺมุสลิม เล่ม 1 หน้า 145-146

10. ฟ้าชั้นที่ 2

หลังจากนั้น ญิบรีลได้พาท่านนบีมุหัมมัดขึ้นสู่ฟ้าชั้นที่ 2 และเมื่อถึงประตูฟ้าชั้นที่ 2 ได้มีการสอบถามและกล่าวให้เกียรติเช่นเดียวกับที่เกิดขึ้นที่ประตูฟ้าชั้นแรกที่ผ่านมา

ณ ฟ้าชั้นที่ 2 แห่งนี้ ท่านนบีมุหัมมัด ได้พบกับนบีอีซา บุตรมัรยัม และนบียะห์ยา บุตรนบีซาการียา อะลัยฮิมุสสลาม ท่านนบีจึงให้สลามแก่ท่านทั้งสองและนบีทั้งสองก็ตอบรับสลามท่านพร้อมกับต้อนรับท่านนบีด้วยการให้เกียรติยิ่ง ประหนึ่งการต้อนรับของพี่น้องที่มีต่อกัน พร้อมกับกล่าวอวยพรให้ท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ประสบกับความโชคดี

นบีอีซา บิน มัรยัม อะลัยฮิสสลาม เป็นบุรุษที่มีเรือนร่างปานกลาง ผิวขาวอมแดง ผมเหยียดตรง รูปร่างหน้าตาคล้ายๆกับ อุรวะฮฺ[39] บิน มัสอูด อัสษะกอฟีย์[40]

---

[39] ท่านคือ อุรวะฮฺ บิน มัสอูด บิน มะอุตับ อัสษะเกาะฟีย์ เศาะหาบะฮฺท่านหนึ่งที่เป็นที่รู้จักในฐานะหัวหน้าเผ่าท่านหนึ่งที่เมืองฏออิฟที่เข้ารับอิสลามและพยายามเชิญชวนเผ่าของท่านให้เข้ารับอิสลาม แต่ท่านกลับถูกต่อต้านและสุดท้ายท่านถูกสังหารโดยเผ่าของท่านเองเมื่อปีที่ 9 ฮ.ศ. (อัลอิศอบะฮฺ เล่ม 2 หน้า 470)

[40] เศาะฮีหฺอัลบุคอรีย์, เล่ม ๔ หน้า ๒๔๘, มุสลิม เล่ม ๑ หน้า ๑๔๕-๑๕๑

11. ฟ้าชั้นที่ 3

หลังจากนั้น ญิบรีล (อะลัยฮิสสลาม) ได้พาท่านนบีมุหัมมัด ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัมสู่ฟ้าชั้นที่ 3 พอถึงประตูฟ้าชั้นที่ 3 ได้มีการสอบถามและกล่าวให้เกียรติเช่นเดียวกับที่เกิดขึ้นที่ประตูฟ้าชั้นแรกที่ผ่านมา

หลังจากที่ได้รับอนุญาต ท่านนบีมุหัมมัดก็เข้าไป พลันท่านก็ได้พบกับท่านนบียูซุฟ บุตร นบียะอฺกูบ อะลัยฮิมัสสลาม ท่านจึงให้สลามแก่นบียูซุฟ และนบียูซุฟก็ตอบรับสลาม พร้อมกับต้อนรับท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ด้วยการให้เกียรติยิ่ง และอวยพรให้ท่านนบีประสบกับความโชคดี[41]

12. ฟ้าชั้นที่ 4

หลังจากนั้น ท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัมและญิบรีล ก็เดินทางขึ้นไปยังฟ้าชั้นที่ 4 เมื่อจากเสร็จสิ้นการสนทนาโต้ตอบกับผู้เฝ้าประตู ทั้งสองก็ผ่านประตูเข้าไปข้างใน ณ ที่นั่น ท่านนบีได้พบกับท่านนบีอิดรีส อะลัยฮิสสลาม ท่านจึงให้สลาม และนบีอิดริสก็ตอบรับ

---

[41] เศาะฮีหฺอัลบุคอรีย์ เล่ม ๔ หน้า ๒๔๘, มุสลิม เล่ม ๑ หน้า ๑๔๖

สลามพร้อมทั้งกล่าวต้อนรับด้วยความยินดี และอวยพรให้ท่านนบีศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัมประสบกับความโชคดี[42]

13. ฟ้าชั้นที่ 5

หลังจากนั้น ท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม และญิบรีล ก็เดินทางขึ้นไปยังฟ้าชั้นที่ 5 หลังจากที่ทั้งสองได้รับอนุญาตจากผู้เฝ้าประตูและผ่านประตูเข้าไป ท่านนบีมุหัมมัด ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัมก็ได้พบกับท่านนบีฮารูน บุตร อิมรอน อะลัยฮิสสลาม ท่านนบีศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัมจึงให้สลามแด่ท่าน และนบีฮารูน อะลัยฮิสสลาม ก็ตอบรับสลาม พร้อมกับกล่าวต้อนรับด้วยความยินดี และอวยพรให้ท่านนบีประสบกับความโชคดี[43]

ท่านนบีฮารูน อะลัยฮิสสลาม เป็นคนที่มีเคราขาวถึงหน้าท้อง สีของมันส่วนหนึ่งดำและอีกส่วนหนึ่งขาว[44]

---

[42] เศาะฮีหฺอัลบุคอรีย์ เล่ม 4 หน้า 248, มุสลิม เล่ม 1 หน้า 146

[43] เศาะฮีหฺอัลบุคอรีย์ เล่ม 4 หน้า 248, มุสลิม เล่ม 1 หน้า 146, 150

[44] ดะลาอิล อันนุบูวะฮฺ เล่ม 2 หน้า 373

14. ฟ้าชั้นที่ 6

หลังจากนั้น ท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัมและญิบรีล ก็เดินทางขึ้นไปยังฟ้าชั้นที่ 6 หลังจากที่ได้รับอนุญาตจากผู้เฝ้าประตู ท่านนบีมุหัมมัด ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ก็ผ่านประตูเข้าไป ณ ชั้นฟ้าแห่งนี้ท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัมได้พบกับท่านนบีมูซา บุตร อิมรอน อะลัยฮิสสลาม ท่านจึงให้สลามแก่ท่านนบีมูซา และท่านนบีมูซาก็ตอบรับสลาม พร้อมกับกล่าวทักทายต้อนรับนบีมุหัมมัด ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ประหนึ่งการต้อนรับของพี่น้อง และได้อวยพรให้ท่านนบีศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ประสบกับความโชคดี[45]

ส่วนรูปร่างของท่านนบีมูซา บุตร อิมรอน อะลัยฮิสสลาม นั้น ท่านเป็นชายผิวดำ รูปร่างสูงใหญ่ และมีร่างกายที่แข็งแรง ผมดกและหยิกเสมือนกับชนเผ่าชะนูอะฮฺ (ชนเผ่าหนึ่งที่อาศัยอยู่ในประเทศเยเมน)[46]

เมื่อถึงเวลาที่ท่านนบีมุหัมมัด ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม จะอำลา ท่านนบีมูซา อะลัยฮิสสลาม ก็ร้องไห้ทันที เมื่อถูกถามว่า

---

[45] เศาะฮีหฺอัลบุคอรีย์ เล่ม 4 หน้า 249, มุสลิม เล่ม 1 หน้า 146, 150

[46] มุสนัดอิมามอะหมัด เลขที่ 2347, เป็น หะดีษเศาะฮีหฺ

ทำไมต้องร้องไห้ ? ท่านนบีมูซา อะลัยฮิสสลาม ตอบว่า “โอ้ องค์พระผู้อภิบาลของฉัน เหตุที่ฉันร้องไห้ก็เพราะชายหนุ่มท่านนี้ (หมายถึงท่านนบีมุหัมมัด ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม) ซึ่งพระองค์ทรงแต่งตั้งเขาให้เป็นรสูลหลังจากฉัน แต่ประชาชาติของเขาได้เข้าสวรรค์มากกว่าประชาชาติของฉัน”[47]

15. ฟ้าชั้นที่ 7 (อัลบัยต์ อัลมะอฺมูร)

หลังจากนั้น ญิบรีลพร้อมกับท่านนบีมุหัมมัด ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ก็เดินทางต่อไปยังฟากฟ้าชั้นที่ 7 หลังจากที่ทั้งสองได้ไปถึงและได้รับอนุญาตให้ผ่านประตูเข้าไป ท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิสัลลัมก็ได้พบกับท่านนบีอิบรอฮีม อะลัยฮิสสลาม ในสภาพที่ท่านกำลังพิงหลังไปยังอัลบัยต์ อัลมะอฺมูร[48]

ณ อัลบัยต์ อัลมะอฺมูรแห่งนี้ ทุกๆวัน และทุกๆเวลาจะมีบรรดามลาอิกะฮฺเข้าไปประกอบอิบาดะฮฺ จำนวน 70,000 ท่าน หลัง

---

[47] เศาะฮีหฺอัลบุคอรีย์ เล่ม 4 หน้า 249, มุสลิม เล่ม 1 หน้า 146, 150

[48] อัลบัยต์ อัลมะอฺมูร คือ มัสยิดบนชั้นฟ้า ที่ตั้งของมันบนชั้นฟ้าตรงกับที่ตั้งของกะอฺบะฮฺบนพื้นโลก หากมันร่วงลงมาบนพื้นโลก มันต้องร่วงลงบนกะอฺบะฮฺอย่างแน่นอน (ดู ญะมิอุลบะยาน เล่ม 17 หน้า 41, ฟัตหุลบารีย์ เล่ม 6 หน้า 356)

เสร็จสิ้นจากการประกอบอิบาดะฮฺ พวกเขาก็จะออกจากอัลบัยต์ อัลมะอฺมูร(บัยตุลมะอฺมูร) และจะไม่หวนกลับมาอีกเป็นครั้งที่สอง

ท่านนบีมุหัมมัด ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม จึงให้สลามแก่ท่านนบีอิบรอฮีม และท่านนบีอิบรอฮีมก็ตอบรับสลาม และต้อนรับการมาเยือนของท่านนบีมุหัมมัด ศ็อลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ประหนึ่งการต้อนรับของบิดาต่อการมาเยือนของบุตรชาย พร้อมกับอวยพรให้ท่านนบีศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ประสบกับความโชคดี

รูปร่างหน้าตาของนบีอิบรอฮีม อะลัยฮิสสลาม เกือบเหมือนและใกล้เคียงกับรูปร่างหน้าตาของท่านนบีมุหัมมัด ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม[49]

ตามรายงานหนึ่งจากอะนัส บิน มาลิก กล่าวว่า นบีอิบรอฮีม อะลัยฮิสสลาม พำนักอยู่ในฟ้าชั้นที่ 6 ส่วนนบีมูซา อะลัยฮิสสลาม พำนักอยู่ในฟ้าชั้นที่ 7 เนื่องเพราะความประเสริฐของพระดำรัสของอัลลอฮฺ (ที่พระองค์ได้ตรัสกับท่านนบีมูซา อะลัยฮิสสลาม)[50]

อิบนุหะญัร อัลอัสเกาะลานีย์ กล่าวว่า “และที่ถูกต้องจากรายงานทั้งหมด –นอกเหนือจากรายงานของ ชะรีก จากอะนัส และ

[49] เศาะฮีหฺอัลบุคอรีย์ เล่ม 4 หน้า 249, มุสลิม เล่ม 1 หน้า 146, 150

[50] เศาะฮีหฺอัลบุคอรีย์ เล่ม 8 หน้า 208, มุสลิม เล่ม 1 หน้า 149

รายงานของอิบนุ ชิฮาบ จากอะนัส ระบุว่า ท่านนบีอิบรอฮีม อะลัยฮิสสลามพำนักอยู่ในฟ้าชั้นที่ 7 และรายงานนี้เป็นรายงานที่มีน้ำหนักกว่า เพราะตามรายงานมีระบุว่าท่านนบีมุหัมมัด ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม เห็นท่านนบีอิบรอฮีม อะลัยฮิสสลาม อยู่ในสภาพที่ท่านกำลังพิงหลังให้กับอัลบัยต์ อัลมะอฺมูร (ซึ่งตั้งอยู่ที่ฟ้าชั้นที่ 7)” [51]

16. เสียงบันทึกของปากกา

หลังจากนั้น ท่านนบีมุหัมมัด ศ็อลลัลลออุอะลัยฮิวะสัลลัม พร้อมด้วยญิบรีลก็เดินทางต่อไปยังสถานที่แห่งหนึ่ง ซึ่งที่นั่นท่านได้ยินเสียงปากกาที่บรรดามลาอิกะฮฺกำลังใช้มันบันทึกบทบัญญัติต่างๆ ของอัลลอฮฺ วะหฺยู และอื่นๆ[52]

---

[51] ฟัตหุลบารีย์ เล่ม 1 หน้า 146

[52] เศาะฮีหฺอัลบุคอรีย์ เล่ม 1 หน้า 92, มุสลิม เล่ม 1 หน้า 146, ชัรหฺเศาะฮีหฺมุสลิม เล่ม 2 หน้า 221

17. รับคำสั่งละหมาด ณ สิดเราะตุล มุนตะฮา

หลังจากนั้น ท่านนบีมุหัมมัด ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม พร้อมด้วยญิบรีล จึงเดินทางต่อไปยังสิดเราะตุลมุนตะฮา ซึ่งเป็นต้นไม้ที่ผลของมันโตเท่ากับโอ่งน้ำ(กุลละฮฺ)และใบของมันเหมือนกับหูช้าง[53] สิดเราะตุลมุนตะฮาแห่งนี้ เป็นจุดสูงสุดสำหรับสิ่งที่ถูกยกขึ้นมาจากเบื้องล่าง และเป็นจุดสิ้นสุดสำหรับสิ่งที่ถูกส่งลงไปจากเบื้องบน[54]

อิบนุ อับบาส และบรรดาอุลามาอ์นักอรรถาธิบายอัลกุรอาน กล่าวว่า "เหตุที่ถูกเรียกว่าสิดเราะตุลมุนตะฮา เนื่องเพราะความรู้ของมลาอิกะฮฺจะสิ้นสุดลงเพียงแค่นี้เท่านั้น ยังไม่เคยมีใครล่วงล้ำเขตนั้นนอกจากท่านรสูลุลลอฮฺ ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม เพียงท่านเดียวเท่านั้น[55]

ตามรายงานของอะนัสที่เล่ามาจากท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ระบุว่า "สิดเราะตุลมุนตะฮา ตั้งอยู่บนฟ้าชั้นที่ 7"[56]

---

[53] เศาะฮีหฺมุสลิม เล่ม 1 หน้า 146

[54] เศาะฮีหฺมุสลิม เล่ม 1 หน้า 157, มุสนัดอิมามอะหมัด เลขที่ 3665

[55] ชัรหฺเศาะฮีหฺมุสลิม เล่ม 2 หน้า 214

[56] เศาะฮีหฺมุสลิม เล่ม 1 หน้า 146

ขณะที่รายงานของอับดุลลอฮฺ บิน มัสอูด ระบุว่า “สิดเราะตุลมุนตะฮา ตั้งอยู่บนฟ้าชั้นที่ 6[57]

ทั้งสองรายงานล้วนเป็นหะดีษเศาะฮีหฺที่บันทึกโดยมุสลิม

อิมามอันนะวาวีย์ กล่าวว่า “สามารถนำหะดีษทั้งสองมาประสานกัน ในความหมายที่ว่า ราก (หรือช่วงล่างของลำต้น) ของมันตั้งอยู่ที่ฟ้าชั้นที่ 6 และส่วนลำต้นและส่วนอื่นๆของมันตั้งอยู่ในฟ้าชั้นที่ 7”

ณ เบื้องล่างของสิดเราะตุลมุนตะฮา มีสายน้ำพุ่งออกมา 4 ลำธาร 2 ลำธารถูกซ่อนเร้นไว้ และอีก 2 ลำธารเป็นที่ปรากฏ

ญิบรีล กล่าวว่า “สองลำธารที่ถูกซ่อนเร้นคือสองธารน้ำในสวนสวรรค์ ส่วนสองสายธารที่ปรากฏ คือ แม่น้ำไนล์ และฟุรอต (ยูเฟรตีส)”[58]

อิบนุหะญัร อัลอัสเกาะลานีย์ กล่าวว่า “ต้นกำเนิดของแม่น้ำไนล์ และยูเฟรตีสอยู่ใต้สิดเราะตุลมุนตะฮา และสถานที่ของแม่น้ำทั้งสองสาย คือฟากฟ้าของโลก และจากฟากฟ้าของโลกนี่แหละน้ำของมันได้ไหลลงสู่พื้นดิน”[59]

---

[57] เศาะฮีหฺมุสลิม เล่ม 1 หน้า 147

[58] เศาะฮีหฺมุสลิม เล่ม 1 หน้า 150

[59] ฟัตหุลบารีย์ เล่ม 13 หน้า 482

หลังจากที่สิดเราะตุลมุนตะฮาถูกปกคลุม(และตกแต่ง) โดยบางสิ่งด้วยคำบัญชาจากอัลลอฮฺ มันก็ได้กลายสิ่งที่มีภาพลักษณ์อันสวยงามยิ่ง จนไม่มีมัคลูกของอัลลอฮฺท่านใดสามารถบรรยายถึงลักษณะอันสวยงามของมันได้

บางรายงานระบุว่า สิดเราะตุลมุนตะฮาถูกปกคลุมด้วยบรรดาผีเสื้อทองคำ

บางรายงานระบุว่ามันถูกปกคลุมด้วยบรรดาตั๊กแตนทองคำ

บางรายงานระบุว่ามันถูกปกคลุมด้วยกลุ่มของมลาอิกะฮฺ

บางรายงานระบุว่ามันถูกปกคลุมด้วยพรมสีเขียว

และบางรายงานระบุว่ามันถูกปกคลุมด้วยหมู่นกสีเขียว[60]

ณ สิดเราะตุลมุนตาฮาแห่งนี้ อัลลอฮฺได้ทรงประทานวะหฺยูแก่ท่านนบีมุหัมมัด ศ็อลลัลลออุอะลัยฮิวะสัลลัม ด้วยโองการฟัรฎูละหมาดให้แก่ท่านนบีมุหัมมัด ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัมเองและประชาชาติของท่าน จำนวน 50 เวลาต่อวันและคืน[61]

---

[60] เศาะฮีหฺมุสลิม เล่ม 1 หน้า 157

[61] เศาะฮีหฺอัลบุคอรีย์ เล่ม 8 หน้า 204, มุสลิม เล่ม 1 หน้า 146

ในอีกรายงานหนึ่งระบุว่า เมื่ออัลลอฮฺได้ทรงประทานวะหฺยู ดังกล่าวแก่ท่านนบีมุหัมมัด ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ท่านได้ก้มลงสุญูดต่ออัลลอฮฺ และพระองค์ได้ตรัสแก่ท่านว่า

إني يوم خلقْت السمواتِ والأرض فَرضت عليك وعلى أمتك خمسِين صلاةً فَقُم بِها أنت وأمتك

"แท้จริงข้า ในวันที่ข้าได้สร้างฟากฟ้าและแผ่นดินนั้น ข้าได้กำหนดบัญญัติสำหรับตัวเจ้า และประชาชาติของเจ้า ด้วยฟัรฎูละหมาดจำนวน 50 เวลา ดังนั้นเจ้าและประชาชาติของเจ้าจงรับมันไปปฏิบัติเถิด"[62]

18. ลงจากสิดเราะตุลมุนตะฮาและคำปรึกษา

หลังจากที่ท่านนบีมุหัมมัด ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม รับคำบัญชาหรือบัญญัติการละหมาดเรียบร้อยแล้ว ท่านก็ลงมาจากสิดเราะตุลมุนตะฮาและได้พบกับท่านนบีมูซา อะลัยฮิสสลาม

นบีมูซาถามว่า "อัลลอฮฺทรงบัญชาสิ่งใดแก่ประชาชาติของท่านหรือ?"

[62] สุนันอันนะสาอีย์ เล่ม 1 หน้า 223

นบีมุหัมมัดตอบว่า “พระองค์ทรงบัญญัติให้ประชาชาติของฉันปฏิบัติละหมาดจำนวน 50 เวลาต่อวันและคืน”

นบีมูซากล่าวว่า “ประชาชาติของท่านไม่สามารถปฏิบัติมันได้หรอก ท่านจงกลับไปหาองค์พระผู้อภิบาลของท่านเถอะ และขอให้พระองค์ลดหย่อนจำนวนของมันลง (เพราะฉันเคยทดสอบประชาชาติของฉัน (บนีอิสรออีล) มาแล้วด้วยจำนวนที่น้อยกว่านี้เสียอีก แต่พวกเขาก็อ่อนแอและไม่ให้ความสำคัญกับมัน ขณะที่ประชาชาติของท่านอ่อนแอยิ่งกว่าประชาชาติของฉันเสียอีก[63])”

ดังนั้น ท่านนบีมุหัมมัด ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม จึงได้หันหน้าไปทางญิบรีลเพื่อขอความเห็นในเรื่องดังกล่าว ญิบรีลก็ให้สัญญาณว่าเห็นด้วย ถ้านบีมุหัมมัด ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัมประสงค์เช่นนั้น[64]

เช่นนี้แหละ คือการปรึกษาที่เกิดขึ้นระหว่างสามฝ่ายเพื่อนำมาซึ่งประโยชน์แก่ประชาชาติอิสลาม

---

[63] สุนันอันนะสาอีย์ เล่ม 1 หน้า 223, มีการกล่าวว่า ในช่วงแรกของการเป็นรสูลของท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ท่านได้ดำรงการละหมาดเพียงสองร็อกอัตในช่วงเช้า และสองร็อกอัตในช่วงเย็นหรือค่ำเท่านั้น (ฟัตหุลบารีย์ เล่ม 7 หน้า 203)

[64] เศาะฮีหฺอัลบุคอรีย์ เล่ม 8 หน้า 204

19. กลับไปหาอัลลอฮฺ/ขอลดหย่อน

ดังนั้นนบีมุหัมมัด ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม และญิบรีล อะลัยฮิสสลาม จึงกลับไปเข้าเฝ้าองค์พระผู้อภิบาลผู้ทรงยิ่งใหญ่ "อัลญับบาร" อีกครั้ง และท่านกล่าววิงวอนต่อพระองค์ด้วยคำว่า "โอ้ พระผู้อภิบาลของข้าพระองค์ ขอพระองค์ทรงโปรดลดหย่อน (การละหมาดให้มีจำนวนน้อยลง) แก่ประชาชาติของข้าพระองค์ด้วยเถิด แท้จริงประชาชาติของข้าพระองค์ไม่มีความสามารถที่จะปฏิบัติมัน"

ดังนั้น อัลลอฮฺจึงทรงลดหย่อนลงเล็กน้อย โดยลดหย่อนลงเพียง 5 เวลา หรือ 10 เวลาเท่านั้น[65]

หลังจากนั้น ท่านนบีมุหัมมัด ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ก็กลับไปยังท่านนบีมูซา อะลัยฮิสสลาม อีกครั้ง และเล่าถึงจำนวนเวลาละหมาดที่ได้รับการลดหย่อนจากอัลลอฮฺให้ท่านฟัง แต่จำนวนดังกล่าวยังไม่เป็นที่พึงพอใจแก่ท่านนบีมูซา ดังนั้นท่านจึงขอให้นบีมุหัมมัด ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม กลับไปเข้าเฝ้าอัลลอฮฺอีกครั้งเพื่อขอลดหย่อนเวลาละหมาดให้น้อยลงไปอีก

---

[65] ดูรายงานของอะนัสในเศาะฮีหฺมุสลิม เล่ม 1 หน้า 146, และรายงานของมาลิก บิน เศาะอฺเศาะอะฮฺในเศาะฮีหฺอัลบุคอรีย์ เล่ม 4 หน้า 249

เมื่อเป็นเช่นนั้น ท่านนบีมุหัมมัด ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม จึงกลับไปเข้าเฝ้าอัลลอฮฺอีกครั้ง พร้อมกับร้องขอให้พระองค์ทรงลดหย่อนเวลาละหมาดให้น้อยลงไปอีก ดังนั้นท่านจึงได้รับการลดหย่อนเวลาละหมาดอีก 5 หรือ 10 เวลา

หลังจากนั้น ท่านนบีมุหัมมัด ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ก็กลับไปยังนบีมูซาอีกครั้ง (และเล่าเรื่องการลดหย่อนดังกล่าวให้ท่านฟัง) แต่ก็ยังไม่เป็นที่พึงพอใจของท่านนบีมูซา ดังนั้นท่านนบีมุหัมมัด ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัมจึงจำเป็นต้องเดินทางไปมาระหว่างนบีมูซาและพระองค์อัลลอฮฺอีกหลายครั้ง (เพื่อขอลดหย่อนเวลาละหมาดกับพระองค์) จนกระทั่งท่านได้รับการลดหย่อนเวลาละหมาดจนเพียงเหลือ 5 เวลาต่อวันและคืนเท่านั้น

และในครั้ง (สุดท้าย) นี้ อัลลอฮฺได้ตรัส (แก่ท่านนบีมุหัมมัด ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม) ว่า

يا محمد! إِنهن خمس صلَواتٍ كُل يومٍ ولَيلَةٍ، لِكُل صلاَةٍ عشر، فَذَلِك خمسونَ صلاَةً، ومن هم بِحسنةٍ فَلَم يعملْها كُتِبت له حسنةً، فَإِنْ عمِلَها كُتِبت له عشرا، ومن هم بِسيئَةٍ فَلَم يعملْها لَم تكْتب شيئًا، فَإِنْ عمِلَها كُتِبت سيئَةً واحِدةً

“โอ้ มุหัมมัด แท้จริงมันคือห้าเวลาละหมาดในแต่ละวันและคืน สำหรับทุกๆ หนึ่งเวลาละหมาดจะได้รับผลบุญสิบเท่า นั่นแหละคือ (ผลบุญของการละหมาด)ห้าสิบเวลาละหมาด และผู้ใดตั้งใจที่จะกระทำความดี แต่เขาไม่ได้ปฏิบัติความดีนั้น เขาจะได้รับการบันทึกความดีจำนวนหนึ่งความดี และหากเขาได้ปฏิบัติความดีนั้น เขาก็จะได้รับการบันทึกความดีจำนวนสิบความดี และผู้ใดตั้งใจจะปฏิบัติความชั่วแต่เขาไม่ได้ปฏิบัติมัน เขาก็จะไม่ได้รับการบันทึกใดๆ และหากเขาได้ปฏิบัติความชั่วนั้น เขาก็จะได้รับการบันทึกความชั่วเพียงหนึ่งความชั่วเท่านั้น”[66]

หลังจากนั้น ท่านนบีมุหัมมัด ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม จึงได้กลับไปยังท่านนบีมูซา อะลัยฮิสสลาม อีกครั้ง แต่ทางฝ่ายท่านนบีมูซาก็ยังคงรู้สึกหนักอยู่ ถึงแม้จะเหลือเพียงห้าเวลาก็ตาม ทั้งนี้เนื่องจากประสบการณ์ของท่านที่ได้ประสบกับชาวบนีอิสรออีลที่ถูกฟัรฎูบนพวกเขาเพียงแค่สองเวลาเท่านั้น แต่พวกเขาก็ไม่สามารถดำรงมันไว้[67]

---

[66] เศาะฮีหฺมุสลิม เล่ม 1 หน้า 147

[67] สุนันอันนะสาอีย์ เล่ม 1 หน้า 223

ดังนั้นท่านจึงขอให้ท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิวะสัลลัม กลับไปขอลดหย่อนจากพระผู้อภิบาลของท่านอีกครั้ง แต่ท่านนบีมุหัมมัด ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ตอบว่า "ฉันพึงพอใจและยอมรับแล้ว พร้อมกับรู้สึกละอายใจที่จะไปขอลดหย่อนอีก"

ดังนั้น ท่านนบีมุหัมมัด ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม และญิบรีล อะลัยฮิสสลาม จึงผละจากไป ขณะนั้นเอง ก็ได้ยินเสียงร้องเรียกท่านนบีมุหัมมัด ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิวะสัลลัม พร้อมกับกล่าวว่า "ข้าได้ลงบัญชาละหมาดฟัรฎูแล้ว และข้าได้ลดหย่อนให้แก่บ่าวของข้าแล้ว"[68]

อิมามอันนะวาวีย์ กล่าวว่า "บรรดาอุละมาอ์ได้มีมติเป็นเอกฉันท์ว่า แท้จริงฟัรฎูละหมาด(ทั้งห้าเวลานั้น)ถูกประทานในคืน อิสรออ์"[69]

20. มองเห็นอัลลอฮฺ

อัลลอฮฺ ได้ตรัสว่า

---

[68] เศาะฮีหฺอัลบุคอรีย์ เล่ม 1 หน้า 93, เล่ม 4 หน้า 250, มุสลิม เล่ม 1 หน้า 147, 149

[69] ชัรหฺเศาะฮีหฺมุสลิม เล่ม 2 หน้า 210

﴿وَلَقَدْ رَآهُ نَزْلَةً أُخْرَى، عِندَ سِدْرَةِ الْمُنتَهَى﴾

“ขอยืนยันว่า แท้จริง (ท่านนบีมุหัมมัด) ได้มองเห็นเขาอีกครั้งหนึ่งขณะที่อยู่ ณ สิดรอตุล มุนตะฮา” (อันนัจญ์มุ :13-14)

อุละมาอ์มีความเห็นขัดแย้งเกี่ยวกับความหมายของสิ่งที่ท่านนบีมุหัมมัด ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ได้เห็นในอายะฮฺข้างต้นออกเป็นสามทัศนะ คือ

1. ในคืนอิสรออ์ ท่านนบีมุหัมมัด ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ได้มองเห็นรูปร่างดั้งเดิมของญิบรีล อะลัยฮิสสลาม ที่มีปีกจำนวนหกร้อยปีก และช่วงห่างระหว่างทุกๆสองปีกมีระยะทางระหว่างฟ้ากับแผ่นดิน[70] ท่านมิได้มองเห็นอัลลอฮฺ(เป็นทัศนะของท่านหญิงอาอิชะฮฺ, อิบนุมัสอูด, อบูฮุร็อยเราะฮฺ, เป็นทัศนะส่วนหนึ่งของบรรดา

---

[70] มุตตะฟักอะลัยฮฺ, อัลบุคอรีย์ เลขที่ 3232, มุสลิม เล่ม 1 หน้า 148

นักหะดีษ, บรรดานักนิติศาสตร์ (ฟิกฮฺ), บรรดาอะฮฺลุลกะลาม และเป็นทัศนะของอุละมาอ์ส่วนใหญ่)[71]

2. ในคืนอิสรออ์ ท่านนบีมุหัมมัด ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ได้มองเห็นอัลลอฮฺ (เป็นทัศนะของอิบนุ อับบาส, อบู ซัร, กะอับ, อิกริมะฮฺ, อัลหะสัน, อะห์มัด บิน หันบัล, อบุลหะสัน อัลอัชอะรีย์ และบรรดาสหายของท่านส่วนใหญ่)[72]

3. ตะวักกุฟ คือไม่ปฏิเสธ และไม่ยืนยันหรือยอมรับ เพราะยังไม่มีความชัดเจนด้านหลักฐาน เนื่องจากว่าปัญหาการมองเห็นหรือมองไม่เห็นเป็นปัญหาด้านความเชื่อ(อะกีดะฮฺ) ดังนั้นหลักฐานในรูปของการคาดคะเน (ซ็อนนีย์)จึงไม่เพียงพอที่จะมายืนยันถึงสิ่งดังกล่าว[73]

---

[71] ชัรหุเศาะฮีหฺมุสลิม เล่ม 3 หน้า 4-7, อัลบิดายะฮฺ วะอันนิฮายะฮฺ เล่ม 3 หน้า 112, ฟัตหุลบารีย์ เล่ม 8 หน้า 608, อัลฟัตหฺ อัรร็อบบานีย์ เล่ม 20 หน้า 261

[72] ชัรหุเศาะฮีหฺมุสลิม เล่ม 2 หน้า 109, ฟัตหุลบารีย์ เล่ม 8 หน้า 608, อัลฟัตหฺ อัรร็อบบานีย์ เล่ม 20 หน้า 261

[73] ชัรหุเศาะฮีหฺมุสลิม เล่ม 3 หน้า 4, อัลญามิอฺลิอะหฺกามอัลกุรอาน เล่ม 7 หน้า 56, ฟัตหุลบารีย์ เล่ม 7 หน้า 56

บรรดาอุละมาอ์ที่มีความเห็นว่า ท่านนบีมุหัมมัด ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ได้มองเห็นอัลลอฮฺในคืนอิสรออ์ แบ่งออกเป็นสองกลุ่ม

1. มองเห็นด้วยดวงจิต มิใช่ด้วยสองตา เป็นทัศนะของอิบนุอับบาส, อบูซัร, อบุล อาลิยะฮฺ, อะห์มัด บิน หันบัล และอิบรอฮีม อัต-ตัยมีย์

2. มองเห็นด้วยดวงตา เป็นทัศนะของ อิบนุอับบาส, อะนัส, อิกริมะฮฺ, อัลหะสัน, อัรเราะบีอฺ และเป็นทัศนะเลือกโดยอิบนุญะรีร อัตเฏาะบะรีย์, อบุล หะสัน อัลอัชอะรีย์ และอิมามอันนะวาวีย์ เพราะหะดีษอิบนุอับบาสที่ยืนยันการมองเห็น(อัลลอฮฺ)นั้น ต้องมาก่อนหะดีษท่านหญิงอาอิชะฮฺที่ปฏิเสธมองเห็น (อัลลอฮฺ)[74]

อิบนุหะญัร อัลอัสเกาะลานีย์ กล่าวว่า

“เราสามารถผนวกเข้าด้วยกันระหว่างการยืนยัน(การมองเห็นอัลลอฮฺ)ของอิบนุอับบาส กับการปฏิเสธ(การมองเห็นอัลลอฮฺ)ของท่านหญิงอาอิชะฮฺว่า การยืนยันของอิบบับาสว่าท่านรสูลุลลอฮฺ มองเห็นอัลลอฮฺนั้นเป็นการมองเห็นพระองค์ด้วยดวงจิต และการปฏิเสธ

[74] ชัรหฺเศาะฮีหฺมุสลิม เล่ม 3 หน้า 6, อัลญามิอฺลิอะหฺกามอัลกุรอาน, เล่ม 7 หน้า 56

การมองเห็นอัลลอฮฺของท่านหญิงอาอิชะฮ์นั้นเป็นการปฏิเสธการมองเห็นพระองค์ด้วยดวงตา

และความหมายของการมองเห็นอัลลอฮฺด้วยดวงจิต ณ ที่นี้ มิใช่เพียงแค่การรู้จักพระองค์เท่านั้น เพราะท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัมรู้จักอัลลอฮฺดีอยู่แล้ว แต่ทว่าท่านสามารถมองเห็นพระองค์ด้วยดวงตาจิตอย่างแท้จริง”[75]

หมายความว่า อัลลอฮฺ ทรงสร้างวิธีการมองเห็นที่มีรูปแบบเฉพาะในจิตใจของท่านนบีมุหัมมัด ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม จนกระทั่งท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม สามารถมองเห็นอัลลอฮฺด้วยดวงจิตของท่านอย่างชัดเจน เสมือนกับที่ท่านมองเห็น(สิ่งใดสิ่งหนึ่ง)ด้วยดวงตาภายนอก[76]

ทัศนะที่กล่าวว่า ท่านนบีมุหัมมัด ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัมมองเห็นอัลลอฮฺด้วยดวงจิตในคืนมิอฺรอจญ์นี้เป็นทัศนะที่มีน้ำหนักกว่า วัลลอฮุอะอฺลัม เนื่องจากเหตุผลต่างๆ ดังนี้

1. การปฏิเสธของท่านหญิงอาอิชะฮฺที่ว่า ท่านนบีมุหัมมัดไม่ได้มองเห็นอัลลอฮฺ แต่เป็นการมองเห็นญิบรีล อะลัยฮิสลาม ในคืน

---

[75] ฟัตหุลบารีย์ เล่ม 8 หน้า 608, และนี่คือทัศนะของอิบนุตัยมิยะฮฺ (เสียชีวิตปี ฮ.ศ. 728) ในหนังสือมัจญ์มูอฺ อัลฟะตาวา เล่ม 6 หน้า 509-510

[76] ชัรหฺเศาะฮีหฺมุสลิม เล่ม 3 หน้า 6

อิสรออ์ ได้รับการยืนยันจากรายงานที่ถูกต้อง(เศาะฮีหฺ)จากท่านหญิงอาอิชะฮฺ เราะฎิยัลลอฮุอันฮา[77] และอบูฮุร็อยเราะฮฺ เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ[78] และการยืนยันของอิบนุอับบาส ว่าท่านนบีมุหัมมัด ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิวะสัลลัม มองเห็นอัลลอฮฺจริงด้วยดวงจิตของท่าน ได้รับการยืนยันจากรายงานที่ถูกต้อง(เศาะฮีหฺ)จากอิบนุอับบาสเช่นกัน[79]

2. หะดีษของท่านรสูลุลลอฮฺ ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม เมื่อครั้งที่ท่านถูก อบู ซัร ถามว่า "โอ้ท่านรสูลุลลอฮฺ ท่านได้มองเห็นพระผู้อภิบาลของท่านหรือไม่?"

ท่านนบีศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัมตอบว่า

نور أنى أراه

"รัศมีเจิดจำรัส(ปกคลุมพระองค์อยู่) แล้วจะให้ฉันมองเห็นพระองค์ได้อย่างไร"[80]

และในสำนวนอื่นระบุว่า

رأيت نورا

---

[77] เศาะฮีหฺมุสลิม เล่ม 1 หน้า 159, เลขที่ 177

[78] เศาะฮีหฺมุสลิม เล่ม 1 หน้า 158, เลขที่ 175

[79] เศาะฮีหฺมุสลิม เล่ม 1 หน้า 158, เลขที่ 176

[80] เศาะฮีหฺมุสลิม เล่ม 1 หน้า 161, เลขที่ 178

“ฉันมองเห็นแต่รัศมีเท่านั้น”[81]

หะดีษเศาะฮีหฺข้างต้น ให้ความหมายปฏิเสธการมองเห็นอัลลอฮฺจาก(ปากของ)ท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม เอง

3. อิบนุอับบาส ได้ยืนยันการมองเห็นอัลลอฮฺของท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ด้วยสองสำนวน นั่นคือ ยืนยันแบบมุฏลัก (ยืนยันการมองเห็นโดยนัยรวม โดยไม่มีการเจาะจงว่าเห็นอย่างไร) และยืนยันแบบมุก็อยยัด(ยืนยันโดยการระบุหรือจำกัดวิธีการมองเห็นอย่างชัดเจน) ดังนั้น จึงจำเป็นต้องพาดพิงการยืนยันแบบมุฏลักดังกล่าวไปยังการยืนยันแบบมุก็อยยัด ในความหมายที่ว่า ยอมรับการมองเห็นอัลลอฮฺของท่านท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม แบบมุฏลัก(โดยนัยรวม) ตามที่มีระบุในหะดีษของอันนะสาอีย์ อัลหากิม และอิบนุ คุซัยมะฮฺ[82] พร้อมกับจำกัด(ตักยีด)วิธีการมองเห็นอัลลอฮฺของท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ด้วยดวงจิต (ไม่ใช่ด้วยดวงตาภายนอก) ตามที่มีระบุในสองหะดีษเศาะฮีหฺของมุสลิม[83] วัลลอฮุอะอฺลัม

---

[81] เศาะฮีหฺมุสลิม เล่ม 1 หน้า 158, เลขที่ 178

[82] ดูหะดีษดังกล่าวในฟัตหุลบารีย์ เล่ม 8 หน้า 608

[83] เศาะฮีหฺมุสลิม เล่ม 1 หน้า 158, เลขที่ 176

4. ยังไม่มีรายงานหะดีษที่เศาะฮีหฺจากอิบนุอับบาสเอง หรือจากเศาะฮาบะฮฺท่านอื่นๆ รอฎิยัลลอฮุอันฮุม ที่ยืนยันอย่างชัดเจนว่าท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม มองเห็นอัลลอฮฺด้วยดวงตาภายนอกของท่าน[84] วัลลอฮุอะอฺลัม

21. โองการปิดท้ายสูเราะฮฺอัล-บะเกาะเราะฮฺ และการอภัยโทษ

นอกจากการรับมอบฟัรฎูละหมาดทั้ง 5 เวลาแล้ว ในคืนมิอฺรอจญ์นี้ ท่านนบีมุหัมมัด ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ยังได้รับการประทานวะหฺยูจากอัลลอฮฺ ซึ่งเป็นอายะฮฺส่วนสุดท้าย หรืออายะฮฺปิดท้ายของของสูเราะฮฺ อัลบะเกาะเราะฮฺ และได้รับสิทธิการอภัยโทษจากอัลลอฮฺต่อบาปใหญ่ต่างๆของประชาชาติของท่านที่ไม่ได้ตั้งภาคี (กระทำชิริก)ต่ออัลลอฮฺด้วย[85]

ดังนั้น จึงเป็นที่ประจักษ์ว่า สามประเภทของการประทานที่ยิ่งใหญ่และสำคัญในเหตุการณ์มิอฺรอจญ์ นั่นคือ การละหมาดห้าเวลา อายะฮฺปิดท้ายของสูเราะฮฺอัลบะเกาะเราะฮฺ และการอภัยโทษต่อบาป

---

[84] ดู ตัฟสีรอัลกุรอานุลอะซีม ของอิบนุกะษีร เล่ม 4 หน้า 263

[85] เศาะฮีหฺมุสลิม เล่ม 1 หน้า 157

ต่างๆแก่ผู้ที่ไม่ตั้งภาคี(กระทำชิริก) ทั้งหมดนั้นล้วนเพื่อประโยชน์ของประชาชาติอิสลาม โดยผ่านท่านนบีมุหัมมัด ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิวะสัลลัม

22. เที่ยวชมสวรรค์

หลังจากนั้นท่านนบีมุหัมมัด ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ถูกพาเข้าไปยังสวนสวรรค์ ซึ่งในนั้นท่านได้พบเห็นโดมต่างๆที่ทำมาจากไข่มุกและพื้นของมันทำมาจาก (ประเภทของ) น้ำหอมชะมดเชียง (มิสก์)[86]

ในสวนสวรรค์นั้น ท่านนบีมุหัมมัด ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิวะสัลลัม ได้ยินเสียงอันอ่อนนุ่ม(ของชาวสวรรค์คนหนึ่ง)จากมุมหนึ่งของสวนสวรรค์ดังนั้น ท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม จึงถามญิบรีลว่า “นั่นคือเสียงอะไร หรือ โอ้ญิบรีล?”

ญิบรีลตอบว่า “นั่นคือ(เสียงของ)บิลาล ผู้ทำการอะซาน” และหลังจากที่ท่านรสูลุลลอฮฺ เดินทางกลับจากอิสรออ์ ท่านได้แจ้งแก่เศาะ

---

[86] เศาะฮีหฺอัลบุคอรีย์ เล่ม 1 หน้า 93, เล่ม 4 หน้า 250, มุสลิม เล่ม 1 หน้า 147

หาบะฮฺของท่านว่า “บิลาลสำเร็จแล้ว ฉันได้พบเห็นเขา(ในสวนสวรรค์) อย่างนั้น อย่างนี้”[87]

23. เดินทางกลับสู่พื้นดิน

หลังจากที่ภารกิจมิอฺรอจญ์ได้เสร็จสิ้นลง ท่านนบีมุหัมมัด ศ็อลลัลลอฮฺ อะลัยฮิ วะสัลลัม พร้อมด้วยญิบรีล อะลัยฮิสลาม ก็เดินทางกลับลงมายังบัยตุลมักดิส และจากบัยตุลมักดิส ท่านได้เดินทางด้วยบุรอกอีกครั้งกลับสู่มักกะฮฺ และไปถึงที่นั่นก่อนรุ่งสาง

24. ญิบรีลสอนวิธีละหมาด

หลังจากตะวันคล้อยของเที่ยงวันแห่งคืนอิสรออ์ ญิบรีลก็ไปพบกับท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม และได้ชี้แจงวิธีการละหมาด และกำหนดเวลาของการละหมาดให้ท่านรสูลุลลอฮฺ ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ทราบ ดังนั้นท่านจึงเรียกบรรดาเศาะหาบะฮฺมารวมตัวกัน และสั่งให้พวกเขาร่วมกันละหมาดตามหลังท่านรสูลุลลอฮฺ ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ในขณะที่ท่านรสูลุลลอฮฺ ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม เองก็ปฏิบัติตามรูปแบบและ

---

87 มุสนัดอะหมัด เลขที่ 2324 ด้วยสายรายงานที่เศาะฮีหฺ

วิธีการที่สอนโดยญิบรีล นั่นคือ ละหมาดซุฮฺร์ 4 ร็อกอัต, อัศร์ 4 ร็อกอัต , มัฆริบ 3 ร็อกอัต ให้อ่านเสียงดังใน 2 ร็อกอัตแรก, อิชาอ์ 4 ร็อกอัต ให้อ่านเสียงดังใน 2 ร็อกอัตแรกเช่นกัน และศุบห์ 2 ร็อกอัต ให้อ่านเสียงดังทั้ง 2 ร็อกอัต[88]

25. การแจ้งข่าวสู่ชุมชน

ท่านนบีมุหัมมัด ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม รู้สึกลำบากใจอย่างมาก เพราะท่านมั่นใจว่าเหตุการณ์การอิสรออ์และมิอฺรอจญ์ของท่านนั้นจะต้องถูกปฏิเสธจากกลุ่มชนของท่านอย่างแน่นอน ดังนั้นท่านจึงไปนั่งเพียงลำพัง ณ สถานที่แห่งหนึ่งซึ่งห่างไกลจากผู้คน ด้วยความรู้สึกที่กังวลและเสียใจ

ขณะนั้นเองอบูญะฮัลก็ผ่านมา(เห็น)จึงเข้าไปนั่งข้างๆ ท่านนบีมุหัมมัด ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม พร้อมกับถามท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ด้วยท่าทางที่ล้อเลียน

อบู ญะฮัล “มีเรื่องอะไรบางอย่างเกิดขึ้นหรือ?”

ท่านรสูล ศ็อลลัลลอฮฺ อะลัยฮิ วะสัลลัม “ใช่”

อบู ญะฮัล “อะไรหรือ ?”

---

[88] ดู อัลบิดายะฮฺ วัลนิฮายะฮฺ เล่ม 3 หน้า 117-118

ท่าน รสูล ศ็อลลัลลอฮฺ อะลัยฮิ วะสัลลัม “เมื่อคืน ฉันถูกพาไปเดินทาง.......”

อบู ญะฮัล “ไปไหน ?”

ท่านรสูล ศ็อลลัลลอฮฺ อะลัยฮิ วะสัลลัม “ไปยังบัยตุลมักดิส”

อบู ญะฮัล “หลังจากนั้นตอนเช้านี้เจ้าก็มาอยู่กับเราที่นี่ !”

ท่านรสูล ศ็อลลัลลอฮฺ อะลัยฮิ วะสัลลัม “ใช่”

ความจริงในใจของอบูญะฮัลไม่เชื่อในเรื่องนี้ตั้งแต่ต้นแล้ว เพียงแต่เขาตั้งใจที่จะไม่แสดงออก เพราะเกรงว่าท่านนบีมุหัมมัดศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม จะไม่ยอมเล่าเรื่องดังกล่าวต่อหน้าสาธารณชนต่อไป(เพื่อที่พวกเขาจะได้ร่วมกันปฏิเสธ)

ดังนั้นอบูญะฮัลจึงกล่าวว่า “เจ้าจะว่าอย่างไร ถ้าฉันจะเรียกกลุ่มชนของเจ้าให้มารวมกัน เพื่อให้เจ้าได้เล่าให้พวกเขาฟังถึงเรื่องราวที่เจ้าได้เล่าให้ฉันฟัง”

ท่านนบี ศ็อลลัลลอฮฺ อะลัยฮิ วะสัลลัม ตอบว่า “ได้สิ ดีเหมือนกัน”

หลังจากที่ชาวกุร็อยช์ถูกเรียกให้ไปรวมตัวกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเผ่ากะอับ บินลุอัย อบูญะฮัล ก็กล่าวแก่ท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัมว่า “เจ้าจงเล่าให้กลุ่มชนของเจ้าได้ฟังถึงเรื่องราวต่างๆที่เจ้าได้เล่าให้ฉันฟังสิ”

ขณะที่กลุ่มชนชาวกุร็อยช์กำลังฟังท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม เล่าเหตุการณ์การเดินทางกลางคืน(อิสรออ์)ของท่านไปยังบัยตุลมักดิส เมื่อคืนที่ผ่านมา และได้เดินทางกลับมา(ถึงมายังมักกะฮฺ)ก่อนเวลารุ่งอรุณ(ของคืนเดียวกัน) บางคนก็ปรบมือ(อย่างขบขัน) บ้างก็เอามือทั้งสองไปทาบไว้บนศีรษะด้วยความฉงนสนเท่ห์อย่างยิ่งต่อเรื่องราวที่พวกเขาเชื่อว่าเป็นการโกหกพกลม[89]เหล่านั้น[90]

26. สอบถาม/สัมภาษณ์

หลังจากนั้น ก็มีชาวกุรอยช์บางคนได้ซักถามท่านนบีมุหัมมัด ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม บางอย่างเกี่ยวกับบัยตุลมักดิส โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ลักษณะรูปพรรณของมัสยิดอัลอักศอ ดังนั้นท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิวะสัลลัม จึงได้ตอบคำถามของพวกเขาทีละประเด็นทีละประเด็น จนกระทั่งมีบางกรณีที่เกิดความคลุมเครือแก่ท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม อัลลอฮฺจึงทรงบันดาลให้ท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัมสามารถจินตนาการและมองเห็นภาพของ

---

[89] ที่พวกเขารับไม่ได้ เพราะการเดินทางปกติจากมักกะฮฺไปยังบัยตุลมักดิสและจากบัยตุลมักดิสกลับมายังมักกะฮฺในสมัยนั้นต้องใช้เวลาเป็นแรมเดือน (ผู้แปล)

[90] มุสนัดอะหมัด เลขที่ 2820, อัลบัซซาร, อัตเฏาะบะรอนีย์ และอัล-บัยฮะกีย์ ด้วยสายรายงานที่ถูกต้อง (มัจญ์มะอฺ อัซซะวาอิด เล่ม 1 หน้า 64-65)

มัสยิดอัลอักศออย่างชัดเจน ดังนั้นจึงท่านนบีจึงสามารถตอบคำถามต่างๆได้อย่างถูกต้องและแม่นยำทุกคำถาม จนในที่สุดพวกเขาก็ยอมรับว่า คำตอบต่างๆ ที่ท่านนบีมุหัมมัด ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ได้ตอบไปนั้นล้วนถูกต้อง

มีบางคนได้ถามท่านว่า “เจ้าได้พบกับชนของเผ่าคนนั้นไหม?” ท่านนบีตอบว่า “ฉันได้พบกับคาราวานของพวกเขา ณ สถานที่แห่งนั้นแห่งนี้ พวกเขาได้สูญหายอูฐไปหนึ่งตัว ซึ่งได้ถูกพบโดยชายคนนั้นคนนี้ ฉันได้ให้สลามแก่พวกเขา และมีบางคนในหมู่พวกเขาพูดว่า “นี่คือเสียงของมุหัมมัด” พวกเขาจะมาถึง(มักกะฮฺ)ในวันนั้นวันนี้”

ดังนั้น ในวันที่กองคาราวานจะเดินทางมาถึง ตามที่ท่านนบีมุหัมมัด ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ได้บอกไว้ พวกเขาต่างจึงจดจ้องรอคอยการมาถึงของกองคาราวานดังกล่าว จนในที่สุด พวกเขาก็พบว่าทุกสิ่งที่ท่านนบีมุหัมมัด ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ได้บอกไว้เป็นจริงทุกประการ[91]

ถึงแม้จะเป็นเช่นนั้น พวกเขาก็ยังไม่ยอมเชื่อ ถึงกับมีบางคนในหมู่พวกเขาได้เดินทางไปพบกับอบูบักรฺ แล้วถามท่านว่า “ท่านคิดว่าจริงไหมที่สหายของท่าน (นบีมุหัมมัด ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม)

---

[91] ดะลาอิล อันนุบูวะฮฺ ของอัลบัยฮะกีย์ เล่ม 2 หน้า 258, ด้วยสายรายงานที่ถูกต้อง

อ้างว่า เมื่อคืนที่ผ่านมา เขาได้ถูกพาเดินทางในยามค่ำคืน(อิสรออ์)ไปยังบัยตุลมักดิส?"

อบู บักรฺตอบว่า "เขาได้พูดออกมาเช่นนั้นจริงหรือ?"

พวกเขาตอบว่า "ใช่ (เขาพูดเช่นนั้นจริง)"

อบู บักรฺจึงตอบอย่างหนักแน่นว่า "ถ้าหากว่าเขาพูดเช่นนั้นจริง เขาก็ย่อมต้องซื่อสัตย์ (พูดจริง) ในคำพูดของเขา"

พวกเขาจึงกล่าวด้วยความงุนงงว่า "ท่านยอมรับ(เชื่อ)ได้หรือ (ต่อคำพูดของมุหัมมัดที่)ว่า เมื่อคืนที่ผ่านมา เขาได้เดินทางไปยังบัยตุลมักดิส และเดินทางกลับมาถึงมักกะฮฺก่อนรุ่งอรุณ?"

อบู บักรฺตอบว่า "ใช่ ฉันเชื่อ แท้จริงฉันเชื่อ(และยอมรับการบอกเล่าของ)เขา(นบีมุหัมมัด)ในสิ่งที่อัศจรรย์ยิ่งกว่านั้น ฉันยอมรับ (การบอกเล่าของ)เขา ในเรื่องราวของวะหฺยู(ที่เขาได้ถูกประทานลงมา)จากฟากฟ้า"

ด้วยเหตุนี้ ท่านอบู บักรฺจึงได้รับฉายาว่า "อัศศิดดีก" (ผู้ยอมรับ)[92]

สรุปแล้ว ท่าทีของผู้คนต่อเหตุการณ์อิสรออ์และมิอฺรอจญ์ มีหลากหลายรูปแบบ อาทิเช่น ผู้ที่ปฏิเสธ ก็ยังคงปฏิเสธ และต่อต้าน ผู้

---

[92] อัสสีเราะฮฺ อันนะบะวียะฮฺ เล่ม 1 หน้า 399

ศรัทธา   บ้างก็ตกมุรตัด (ขออัลลอฮฺทรงคุ้มครองจากสิ่งดังกล่าว) แต่เป็นเพียงส่วนน้อย   และผู้ศรัทธาส่วนใหญ่ยังคงมั่นคงในศรัทธาและความเชื่อ

ปรัชญาและบทเรียนจากเหตุการณ์อิสรออ์และมิอฺรอจญ์

แน่นอนว่า เหตุการณ์ อิสรออ์ และมิอฺรอจญ์อันน่าอัศจรรย์นี้ย่อมประกอบด้วยปรัชญาและบทเรียนที่มากมาย ในจำนวนนั้นคือ

1. เพื่อให้บ่าวของอัลลอฮฺได้ประจักษ์ถึงสัญญาณแห่งอานุภาพเหนืออื่นใดของอัลลอฮฺ และความยิ่งใหญ่ของพระองค์
2. ทำให้สถานะของท่านนบีมุหัมมัด ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม มีความพิเศษเหนือมัคลูกทั้งหลาย เพื่อให้พวกเขาได้ประจักษ์ชัดว่าท่านคือมัคลูกของอัลลอฮฺที่ประเสริฐที่สุดและมีเกียรติที่สุด
3. ชี้ให้เห็นว่า ยังมีจักรวาลอื่นๆ อีกมากมาย นอกเหนือจากโลกกลมๆ ใบนี้ที่มนุษย์ได้เคยเดินทางไปแล้วถึงสองครั้ง โดยท่านนบีมุหัมมัด ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ซึ่งได้เดินทางไปด้วยวิญญาณและร่างกาย ในสภาวะตื่นอยู่ มิใช่หลับใหล (ในฝัน)

4. ชี้ให้เห็นว่า ระหว่างโลกแห่งพิภพกับโลกแห่งฟากฟ้านั้นมีความสัมพันธ์กัน เช่นเดียวกับความสัมพันธ์ระหว่างโลกดุนยากับโลกอาคิเราะฮฺ และโลกแห่งร่างกายกับโลกแห่งวิญญาณ
5. ชี้ให้เห็นว่า ความอัศจรรย์เป็นสิ่งที่ไม่อาจจินตนาการถึงสัจธรรมของมันด้วยสติปัญญาเพียงอย่างเดียว
6. อิสรออ์ และมิอฺรอจญ์เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตามกฎเกณฑ์ (อานุภาพ) เฉพาะจากอัลลอฮฺ มิใช่เกิดขึ้นด้วยกฎเกณฑ์ของมนุษย์ธรรมดา ด้วยเหตุนี้ อัลลอฮฺจึงได้ตรัสโดยสำนวนที่ว่า

الذي أسرى بعبده

อันหมายถึง "พระองค์คือผู้ทรงนำพาบ่าวของพระองค์มุหัมมัด เดินทางไปในยามค่ำคืน" มิใช่มุหัมมัด ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม เองที่เดินทางไปตามกฎเกณฑ์ทั่วไป
7. อิสรออ์เป็นเหตุการณ์อัศจรรย์ที่ถูกพาดพิงยังภาคพื้นดิน "มุอฺญิซะฮฺ อัรฎียะฮ์" (ความอัศจรรย์แห่งภาคพื้นดิน) หรือ "อายะฮฺอัรฎียะฮ์" (สัญญาณแห่งภาคพื้นดิน) ในแง่ของรูปแบบการเดินทางด้วยเวลาที่รวดเร็วและรวบรัด เพื่อให้เป็นหลักฐานอย่างหนึ่งที่เป็นรูปธรรมบนพื้นดินต่อสัจธรรมของเหตุการณ์อิสรออ์และมิอฺรอจญ์ ต่อชาวโลกทั้งหลาย อาทิเช่น การสาธยายถึงคุณลักษณะของมัสยิดอัลอักศอ ณ บัยตุล

มักดิส และการบอกเล่าถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นระหว่างทางของกองคาราวานอูฐกลุ่มหนึ่งที่อยู่ระหว่างมักกะฮฺและบัยตุลมักดิส

8. ปัญหาด้านความรวดเร็วของเวลาและการตัดเส้นทางการเดินทางอย่างรวบรัด ไม่ได้เป็นเรื่องที่สติปัญญาไม่สามารถรับได้ เพราะส่วนหนึ่งของกฎเกณฑ์ธรรมชาติระบุว่า ยิ่งพาหนะมีพลังที่มากมายและรุนแรงเท่าใดการเดินทางก็จะยิ่งรวดเร็วและสามารถตัดเส้นทางได้เร็วขึ้นเท่านั้น นี่คือกฎเกณฑ์ธรรมชาติที่เป็นที่ทราบกันดี นับประสาอะไรกับปรากฏการณ์อิสรออ์และมิอฺรอจญ์ที่ดำเนินไปตามกฎเกณฑ์เฉพาะที่อัลลอฮฺทรงพาดพิงปฏิบัติการณ์ดังกล่าวยังพระองค์เอง

9. มิอฺรอจญ์เป็นปรากฏการณ์ที่เหนือจินตนาการของชาวโลก แต่ในเมื่อเหตุการณ์อิสรออ์เป็นที่ยอมรับได้ของชาวโลกว่าเป็นปรากฏการณ์เฉพาะที่เหนือธรรมชาติ ด้วยหลักฐานที่ชัดแจ้งจากอัลกุรอานและอัลหะดีษ พร้อมทั้งหลักฐานต่างๆ ที่เป็นสัจธรรม ดังนั้น ปรากฏการณ์มิอฺรอจญ์จึงสามารถยอมรับด้วยหลักฐานจากอัลกุรอานและอัลหะดีษ พร้อมทั้งเหตุผลเช่นเดียวกัน

10. ชี้ให้เห็นถึงความเป็นรสูล (ศาสนทูต) ของท่านนบีมุหัมมัด ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม สำหรับโลกทั้งผอง ด้วยเหตุนี้ ท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิวะสัลลัม จึงถูกนำขึ้นสู่โลกแห่งชั้นฟ้า อันเป็นโลกแห่งการปกครองและการบริหารของอัลลอฮฺ สำหรับกิจการต่างๆของมัคลูกทั้งมวล
11. ชี้ให้เห็นว่า ส่วนหนึ่งของหลักการพื้นฐานของอะมัลอิสลามีย์ (การทำงานอิสลาม) คือหลักการชูรอ(การปรึกษาหารือ) กับบรรดาผู้ที่มีความจัดเจนและมีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านต่างๆ ด้วยเหตุนี้ ถึงแม้ว่าท่านนบีมุหัมมัด ศ็อลลัลลอฮุอะลัยอิวะสัลลัม จะเป็นมนุษย์ที่มีเกียรติและประเสริฐที่สุดก็ตาม แต่ท่านก็ยังปรึกษาหารือกับท่านนบีมูซา อะลัยฮิสสลาม และญิบรีล อะลัยฮิสสลาม สำหรับปัญหาใดๆ ของประชาชาตินั่นคือ จำนวนวักตู(เวลา)ของการละหมาด
12. ความบริสุทธิ์ใจเป็นเงื่อนไขหลักสำหรับความสำเร็จในการวิงวอนต่ออัลลอฮฺตะอาลา ด้วยเหตุนี้ ก่อนที่ท่านนบีศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม จะถูกพาไปวิงวอนและร้องขอต่ออัลลอฮฺ ท่านจึงถูกผ่าอกเพื่อชำระล้างและทำความสะอาดจิตใจก่อน พร้อมทั้งบรรจุวิทยปัญญา (หิกมะฮฺ) ลงไปในหัวใจของท่าน

13. ผู้นำแต่ละคนจำเป็นต้องประกอบด้วยเงื่อนไขสำคัญ 2 ประการ

- **จิตใจที่บริสุทธิ์** ด้วยเหตุนี้นบีมุหัมมัด ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม จึงถูกผ่าอกและทำความสะอาดจิตใจ
- **ความรู้ที่สัจจริงและประสบการณ์ที่มากมาย** ด้วยเหตุนี้ อกของท่านนบีจึงถูกบรรจุด้วยวิทยปัญญา และท่านถูกพาเดินทางเพื่อจะได้มองเห็น และสัมผัสถึงความยิ่งใหญ่ของรัฐบาลอัลลอฮฺ และสัจธรรมที่แท้จริงในรูปของ "ความรู้" และ "ประสบการณ์"

14. ในบรรดาสิ่งที่จะเพิ่มพูนความน่าเกรงขามและเคารพนับถือ "บุคลิกความเป็นผู้นำ" (ชัคสิยะฮฺ กิยาดิยะฮฺ) ให้แก่ผู้นำคนใดคนหนึ่งคือ การที่เขาสามารถกระทำในสิ่งที่เหลื่อมล้ำและน่ายกย่องกว่าบรรดาผู้ที่อยู่ภายใต้การปกครองเขา ด้วยเหตุนี้ท่านรสูลุลลอฮฺ ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลม จึงได้รับการสนับสนุนและช่วยเหลือด้วยสิ่งอัศจรรย์ (มุอฺญิซาต) ต่างๆ ซึ่งหนึ่งในสิ่งนั้นได้แก่ ปรากฏการณ์อิสรออ์ และมิอฺรอจญ์

15. ชี้ให้เห็นว่า บ่าวของอัลลอฮฺจะสามารถมองเห็นพระองค์ด้วยดวงตาภายนอกในวันอะคีเราะฮฺข้างหน้า และท่านนบีศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ได้มองเห็นพระองค์มาแล้วในค่ำ

คืนอิสรออ์ ด้วยดวงจิตของท่าน และเป็นการให้สัญญาณถึงความสัมพันธ์ระหว่างละหมาดกับความนอบน้อมถ่อมตน (คุชูอฺ) และความมีคุณธรรม (อิหฺสาน) โดยที่ ทั้งบัญญัติการละหมาดและการมองเห็นอัลลอฮฺได้เกิดขึ้นในคืนอิสรออ์ ดังคำกล่าวของท่านรสูลุลลอฮฺ ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัมที่ว่า

اعبدِ ا ¯ كأنك تراه

"ท่านจงภักดี(อิบาดะฮฺ)ต่ออัลลอฮฺ เสมือนกับว่าท่านกำลังมองเห็นพระองค์อยู่" (มุตตะฟัก อะลัยฮฺ)

16. ท่านรสูลุลลอฮฺ ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ได้พบเห็นสวนสวรรค์ และขุมคลังต่างๆของวันอาคิเราะฮฺ อันเปี่ยมด้วยความสุขสำราญยิ่ง พร้อมกับได้รับมอบกุญแจที่จะนำไปสู่ขุมคลังดังกล่าว(กุญแจดอกนั้น) คือ การละหมาด
17. ให้ความสำคัญและเชิดชูปัญหาการละหมาดห้าเวลา อันเป็นเสมือนเสาหลักของศาสนาอิสลามและกุญแจสู่สวนสวรรค์ โดยที่ท่านรสูลุลลอฮฺ ศ็อลลัลลออุอะลัยฮิวะสัลลัม ถูกเชิญตัวเพื่อเดินทางไปรับบัญญัติการละหมาด ณ โลกแห่งเกียรติยศและสูงส่ง (ที่มีนามว่า) "สิดเราะตุลมุนตะฮา"
18. ให้ความสำคัญต่อมัสยิดอัลหะรอมที่นครมักกะฮฺ โดยใช้สถานที่ดังกล่าวเป็นสถานีเริ่มต้นและสิ้นสุดสำหรับการ

เดินทางอิสรออ์ เนื่องเพราะมัสยิดอัลหะรอมเป็นบ้านหลังแรกที่อัลลอฮฺทรงสร้างขึ้นสำหรับมนุษย์

إِن أولَ بيتٍ وضِعَ لِلناسِ لَلذِي بِبكةَ مبارَكًا...

"แท้จริงบ้านหลักแรกที่ถูกตั้งขึ้นสำหรับมนุษย์ (เพื่อการอิบาดะฮฺ) นั้นคือบ้านที่มักกะฮฺ โดยเป็นที่ที่ถูกให้มีความจำเริญ" (อาล อิมรอน : 96)

และให้ความสำคัญต่อมัสยิดอัลอักศอ ณ บัยตุลมักดิส ที่ปาเลสไตน์ โดยใช้สถานที่ดังกล่าวเป็นสถานีสิ้นสุดสำหรับการเดินทางอิสรออ์ และสถานีเริ่มต้นและสิ้นสุดสำหรับการเดินทางมิอฺรอจญ์ เช่นเดียวกับเมืองต่างๆที่อยู่ในเส้นทางผ่านสำหรับการเดินทางอิสรออ์ อาทิเช่น เมืองมะดีนะฮฺ (ยัษริบ) และอื่นๆ ทั้งหมดนั้น ก็เพื่อเป็นสัญญาณที่ยืนยันว่า นบีมุหัมมัด ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม คือนบี (ที่ถูกส่งมายัง) มนุษย์โลกทั้งผอง เพราะบัยตุลมักดิสเป็นมัสยิดที่ได้รับการยกย่องและให้เกียรติโดยชาวบนีอิสรออีล ถึงแม้จะเป็นเช่นนั้น แต่นบีมุหัมมัด ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ก็ยังได้ครอบครอง และ(ได้รับเกียรติให้)เป็นอิมามนำการละหมาดในนั้น

และยังเป็นการรำลึกถึงความสำคัญของบัยตุลมะอฺมูรที่ตั้งอยู่ ณ ฟ้าชั้นที่เจ็ด ซึ่งเป็นสถานที่อิบาดะฮฺของเหล่ามะลาอิกะฮฺ จำนวน 70,000 ท่านของทุกๆ วันและทุกๆ เวลา อันเปรียบเสมือนบัยตุลลอฮฺ(สำหรับมนุษย์)บนโลกนี้

19. ชี้ให้เห็นว่า มัสยิดเป็นแหล่งชุมนุมของบรรดาผู้มีเกียรติในอิสลาม เช่น บรรดารสูล อันบิยาอ์ เอาลิยาอ์ และศอลิหีน และมัสยิดยังเป็นสถานีหลักสำหรับการเริ่มต้น การสิ้นสุด และการแวะพักสำหรับการเดินทางเพื่อกิจการอิสลาม
20. ชี้ให้เห็นว่า อิสลามเป็นศาสนาของอัลลอฮฺที่ถูกประทานลงมาแก่มวลมนุษย์ โดยผ่านบรรดานบีและรสูลของอัลลอฮฺ ที่ได้หมุนเวียน เปลี่ยนผันกันมา เริ่มตั้งแต่ท่านนบีอาดัม อะลัยฮิสสลาม จนไปสิ้นสุดที่ท่านนบีมุหัมมัด ศ็อลลัลลอฮุ อะลัยฮิวะสัลลัม

ด้วยเหตุนี้ จึงได้จัดให้มีการพบปะและทำความรู้จักกันระหว่างท่านรสูลุลลอฮฺ ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม กับบรรดานบีและรสูลท่านอื่นๆ ในคืนอิสรออ์และมิอฺรอจญ์ ด้วยบรรยากาศที่เปี่ยมด้วยความสนิทสนม และอบอุ่น อันเป็นสัญญาณที่ยืนยันถึงความเป็นเอกภาพระหว่างศาสนาของบรรดานบีทั้งหลาย นั่นคือ “อัลอิสลาม” บนพื้นฐานแห่งความ

เป็น “พี่น้อง” (อุคูวะฮฺ), “การสืบทอด” (วิรอษะฮฺ), และ “รักใคร่ปรองดอง” (มะหับบะฮฺ)

21. พาหนะเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างหนึ่งในการทำงานอิสลาม ด้วยเหตุนี้ จึงได้มีการใช้บุรอกเป็นพาหนะสำหรับการเดินทางอิสรออ์มิอฺรอจญ์ และเป็นการให้เกียรติของอัลลอฮฺแก่บ่าวของพระองค์ นบีมุหัมมัด ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ที่ถูกเชิญเพื่อเดินทางไปพบพระองค์บนโลกแห่งชั้นฟ้า วัลลอฮุอะอฺลัม

22. ชี้ให้เห็นว่า การกล้าพูดความจริงที่มาจากอัลลอฮฺ และกล้าแจ้งข่าวดังกล่าวสู่ชุมชนและสังคม(อย่างไม่ลังเล)โดยไม่คำนึงว่าสังคมจะตอบรับหรือปฏิเสธ เป็นภาระหน้าที่ของบรรดานบี และทายาทผู้สืบทอดเจตนารมณ์ของพวกท่าน ที่จำเป็นต้องปฏิบัติในทุกเวลา และสถานที่

23. ชี้ให้เห็นว่า สวนสวรรค์ที่ท่านรสูลุลลอฮฺ ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ได้พบเห็น และได้เข้าไปสัมผัสในคืนมิอฺรอจญ์นั้น เป็นมัคลูกที่อัลลอฮฺทรงสร้างมาเรียบร้อยแล้ว ณ โลกแห่งชั้นฟ้า และพร้อมที่จะต้อนรับชาวสวรรค์ทั้งมวล เช่นเดียวกับนรกที่ถูกสร้างสร้างมาเรียบร้อยแล้ว และพร้อมที่จะต้อนรับชาวนรกทั้งมวล(ขออัลลอฮฺ ทรงคุ้มครองเราจากไฟนรกด้วยเถิด)

24. ชี้ให้เห็นว่า อิสลามส่งเสริมให้มีการเยี่ยมเยือนบรรดาผู้มีเกียรติ ณ อัลลอฮฺ และกล่าวให้สลาม ต้อนรับขับสู้ กล่าวชมเชย และอวยพรให้แก่กัน พร้อมทั้งกล่าวตักเตือนซึ่งกันและกัน

คำส่งท้าย

เช่นนี้แหละคือเหตุการณ์อิสรออ์และมิอฺรอจญ์ของท่านนบีศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ที่ได้กล่าวไว้อย่างรวบรัด ตามคำชี้แจงของอัลกุรอานและอัลหะดีษ หวังว่าอัลลอฮฺตะอาลาจะทรงดลบันดาลให้พวกเราทุกคนอยู่ในกลุ่มของชาวมุอ์มินผู้ศรัทธาที่มั่นคงในอีมานและเชื่อมั่นต่อทุกๆ คำสอนที่มาจากอัลลอฮฺและรสูลของพระองค์ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม ด้วยความเชื่อมั่นที่ไม่มีความเคลือบแคลงใจและหวาดระแวงใดๆอีก พร้อมกับได้รับความเมตตาแห่งบทเรียนจากวิทยปัญญาต่างๆ ที่ได้จากเหตุการณ์อิสรออ์และมิอฺรอจญ์อย่างมากมายที่สุด

โอ้อัลลอฮฺ ได้โปรดประทานแก่เรา ซึ่งอีมานและความเชื่อมั่นที่ไม่มีการปฏิเสธศรัทธาอีกหลังจากนั้น และความเมตตาที่นำพาเราสู่เกียรติแห่งความโปรดปรานของพระองค์ในโลกนี้และโลกอาคีเราะฮฺ และขออัลลอฮฺทรงประทานพรแด่นบีมุหัมมัดของเรา และวงศ์วานของท่าน ตลอดจนบรรดาเศาะหาบะฮฺที่ร่วมต่อสู้กับท่านเพื่อเชิดชูศาสนาของพระองค์

มหาบริสุทธิ์แห่งการอภิบาลของท่าน การอภิบาลแห่งเกียรติศักดิ์ที่สูงส่งเหนือการสาธยาย ความสงบสุขจงประสบแด่บรรดาศาสนทูตของพระองค์ และมวลการสรรเสริญเป็นเอกสิทธิ์ของอัลลอฮฺ พระผู้อภิบาลแห่งสากลโลก.